

HIGIJENA DOBIJANJA MLEKA: Muža (ručna i mašinska)

---

dr Radoslava Savić Radovanović

Higijena dobijanja mleka

- ❑ Higijena držanja muznih životinja
- ❑ Muzač
- ❑ Muzne životinje
- ❑ Ishrana muznih životinja
- ❑ Muža

Higijena držanja muznih životinja

- Temperatura → + 5 do +20 °C
Optim. +12°C
- CO₂ → 3000 µg/ml
- NH₃ → 20 µg/ml
- Zapremina
prostora po grlu → 15 - 25 m³

Ventilatori u štali

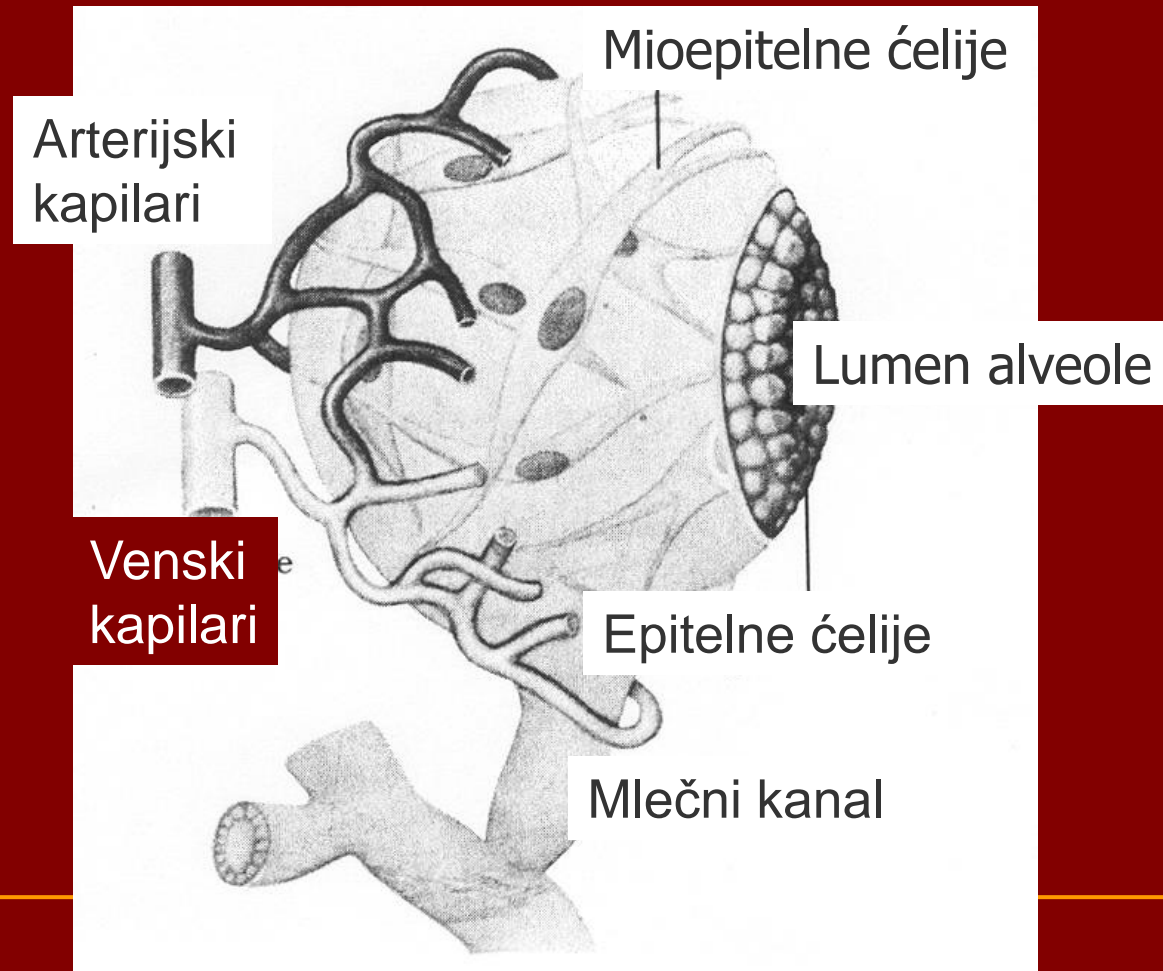
Pod fiziologijom laktacije podrazumevaju se dva procesa:

- Sekrecija (kontinuirani proces i odvija se sve dok se alveole ne ispune mlekom
  - Ejekcija mleka (ejekcija iz šupljina alveola u izvodne mlečne kanale i cisternu, odakle se mleko može izdvojiti sisanjem ili mužom.
- ✓ Spuštanje ili ejakcija mleka je proces koji nastaje kao odgovor na pripremu za mužu ili sisanje
  - ✓ Mleko se, u najvećoj količini, stvara između dve muže i nalazi se u mlečnim kanalima i alveolama.
  - ✓ Pražnjenje alveola i prelazak mleka iz alveola u izvodne mlečne kanale nastaje dejstvom oksitocina.

Šematski prikaz alveole

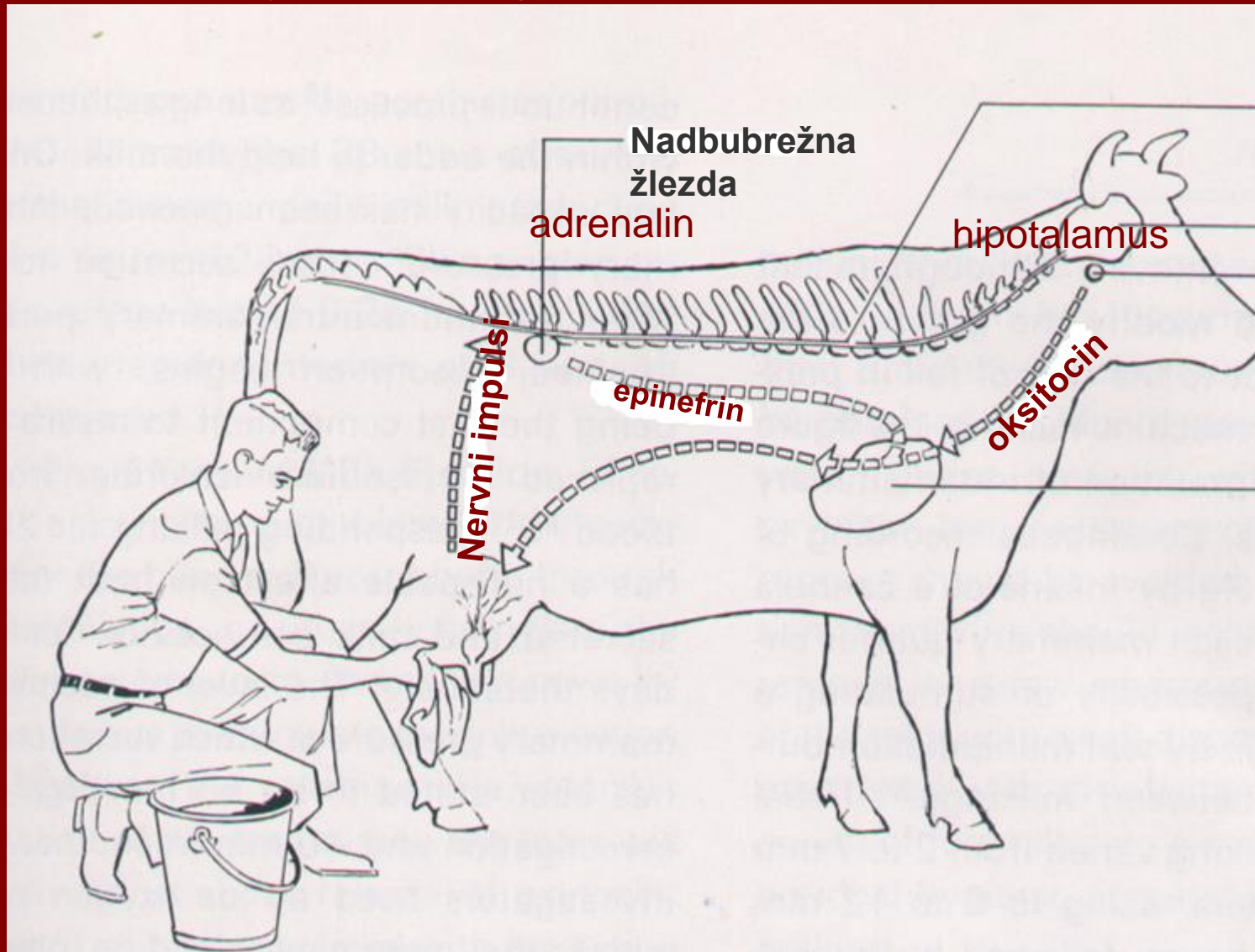
Dejstvo oksitocina

Dejstvo oksitocina na mioepitelne ćelije je 6–8 minuta

Stvaranje nadražaja za mužu

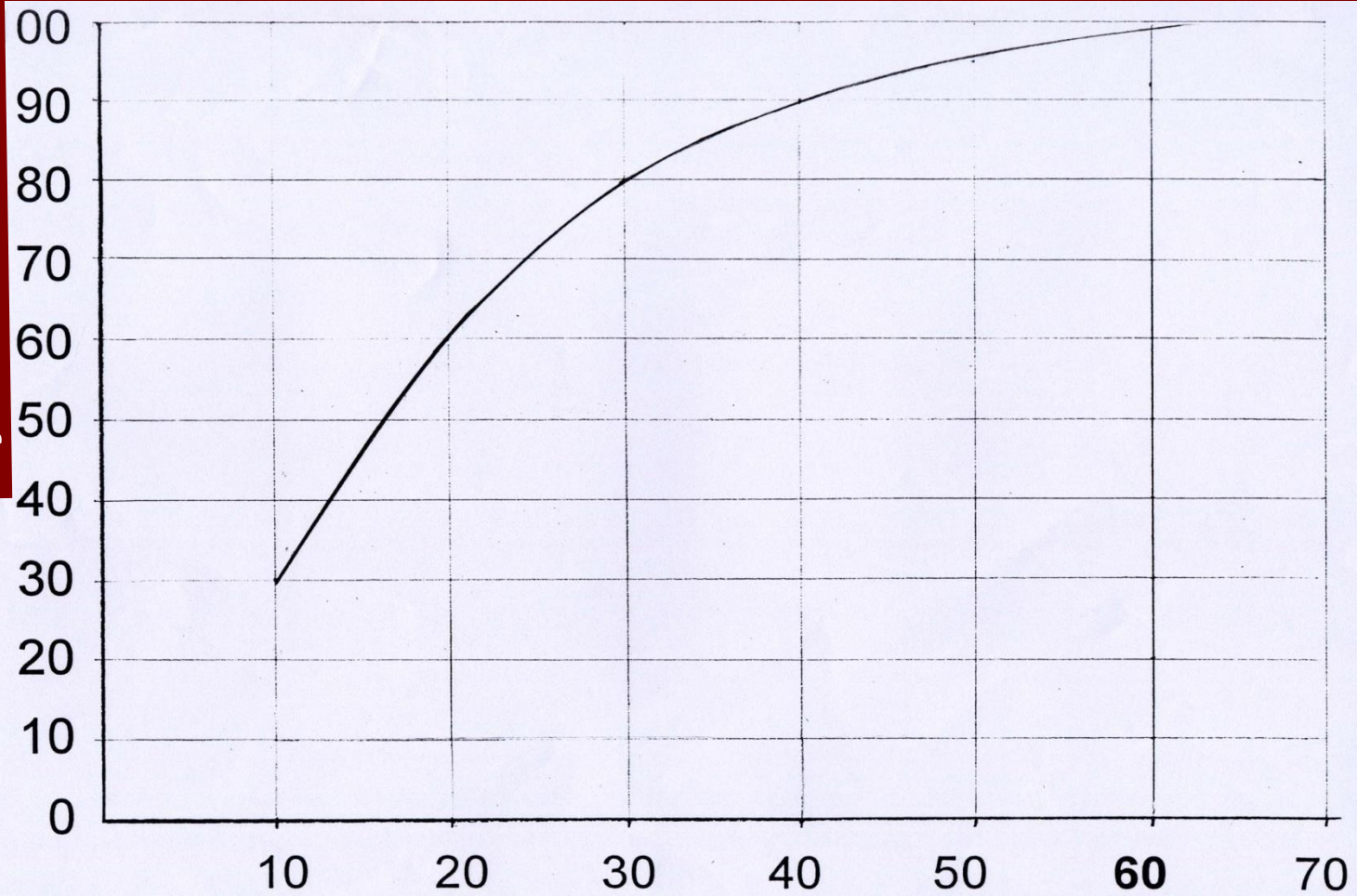
Kičmena
moždina

Mozak

Zadnji režanj
hipofize

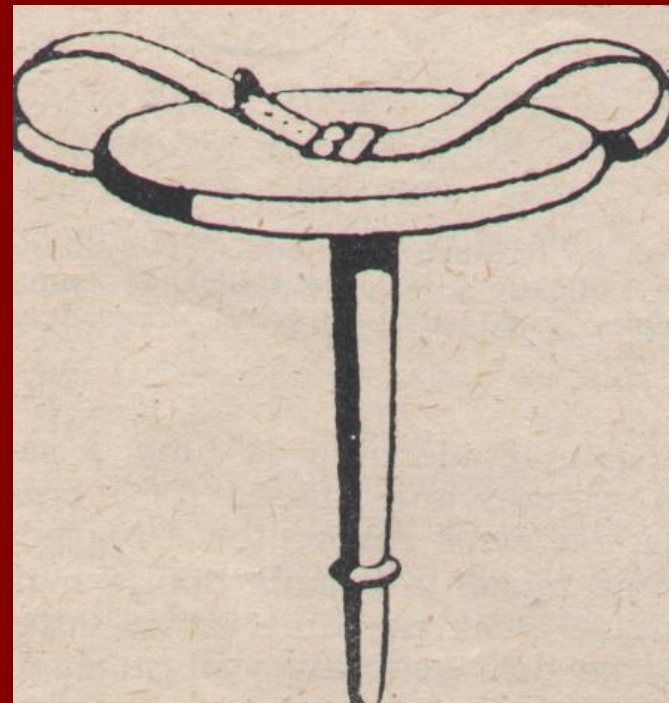
Srce

Ejeksija u %

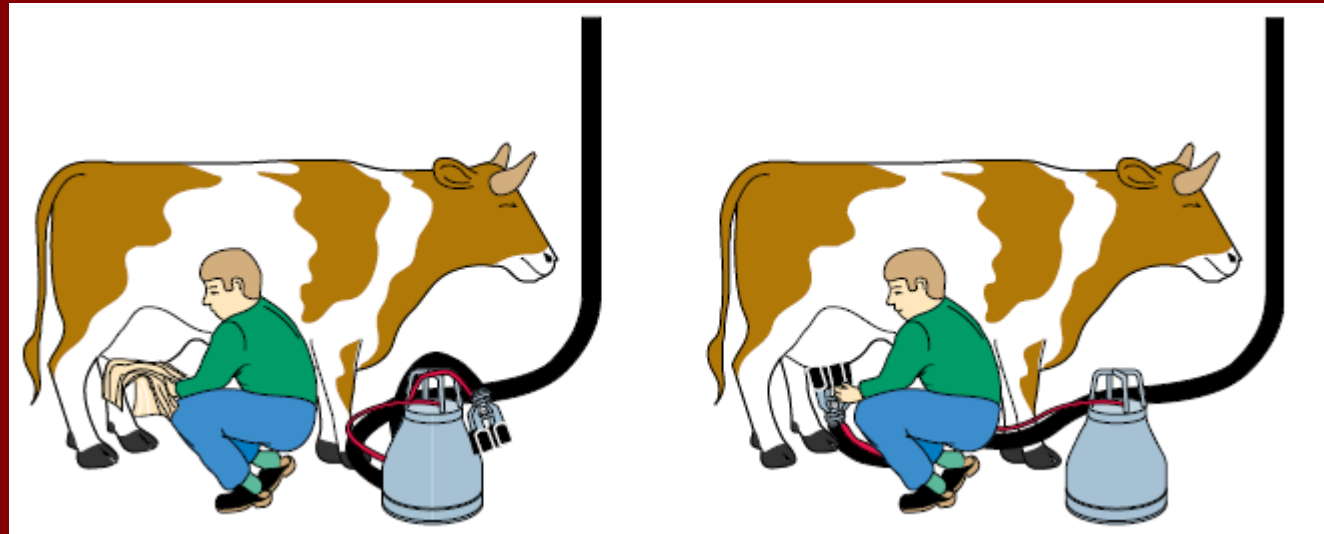

Stimulacija u sekundama

Predmuzna proba

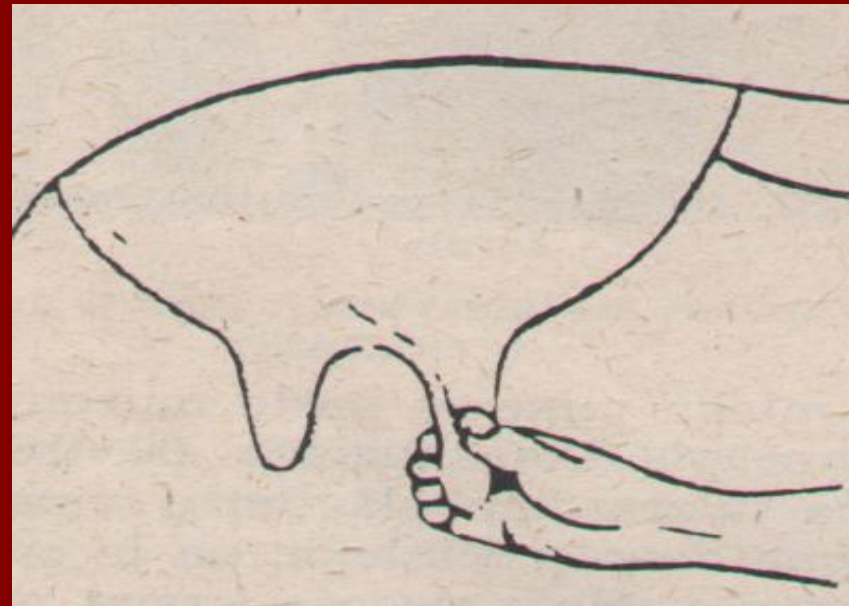
Priprema za mužu

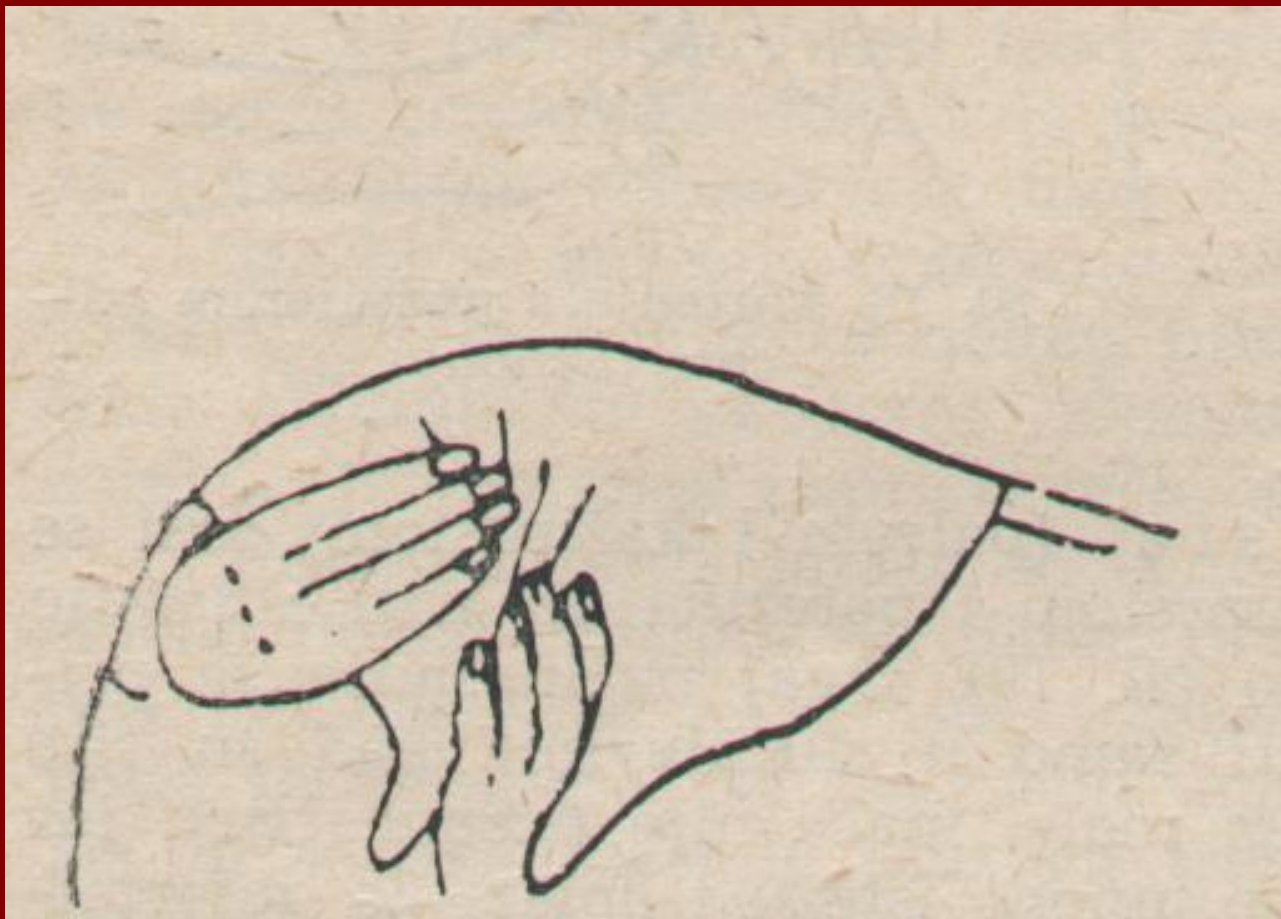
Ručna muža

Muža pesnicom

Muža sa dva prsta

Masaža vimena posle muže

Mašinska muža

- Delimično imitiranje sisanja teleta.

- Vakuum u ustima teleta ~~27-37~~ kPa

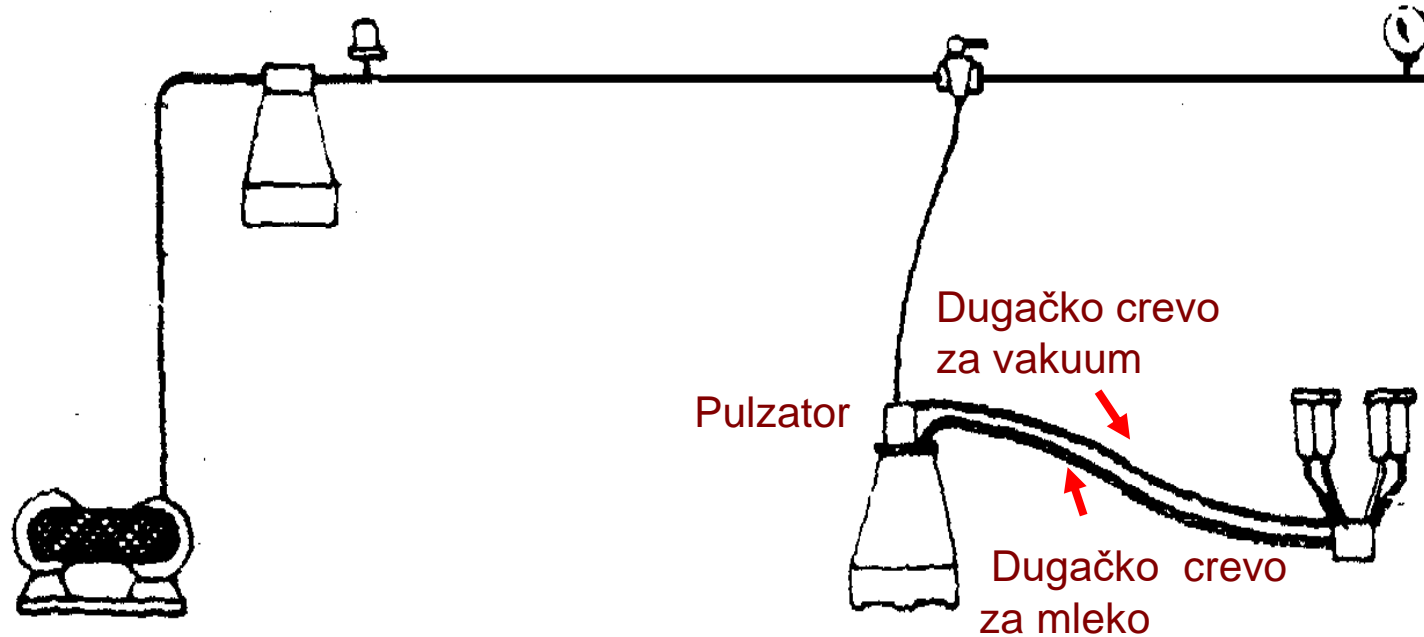
- Broj aktova sisanja ~~120 u~~ minuti

Delovi mašina za mužu

Regulator vakuuma

Priključak

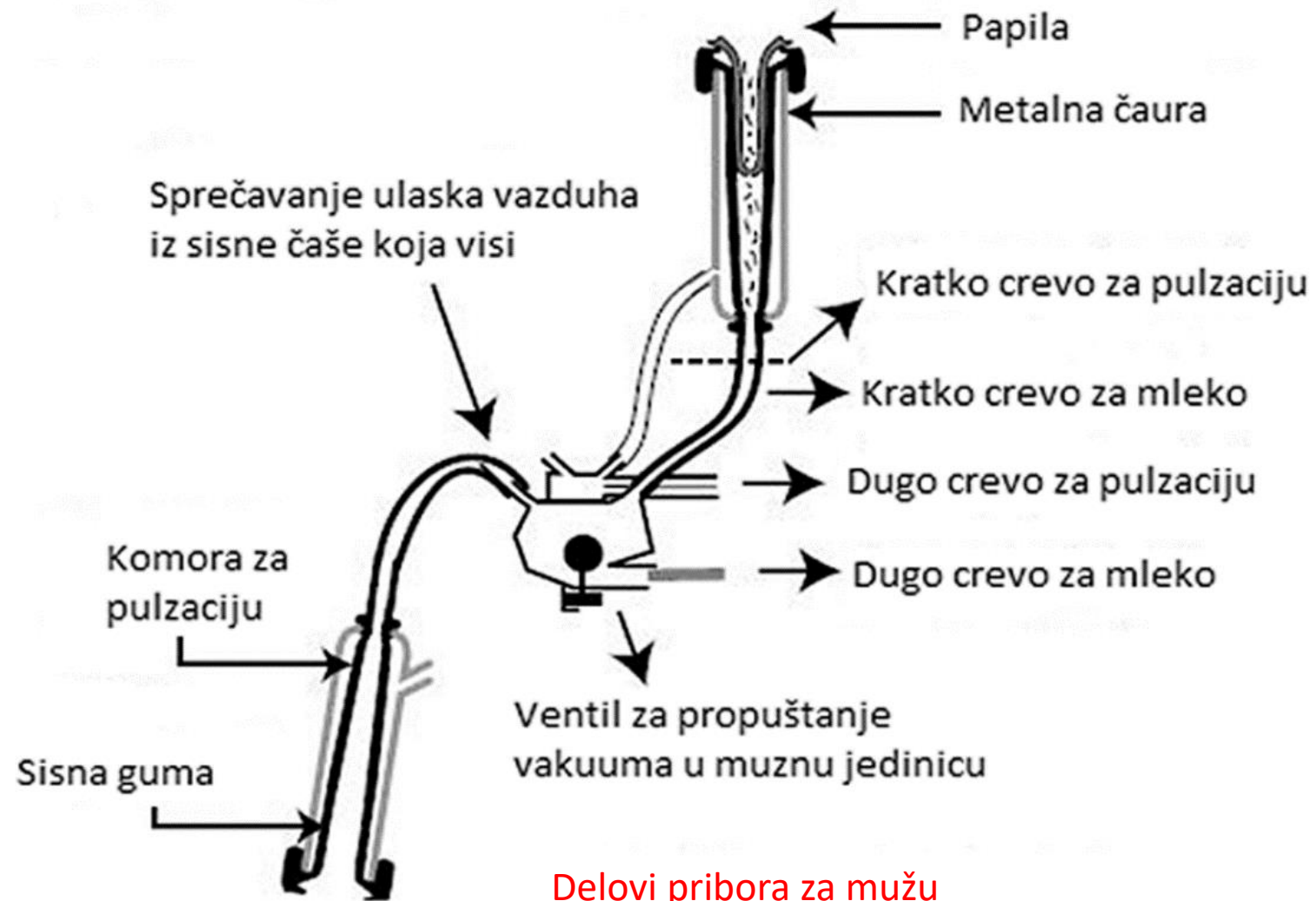
Vakuum metar

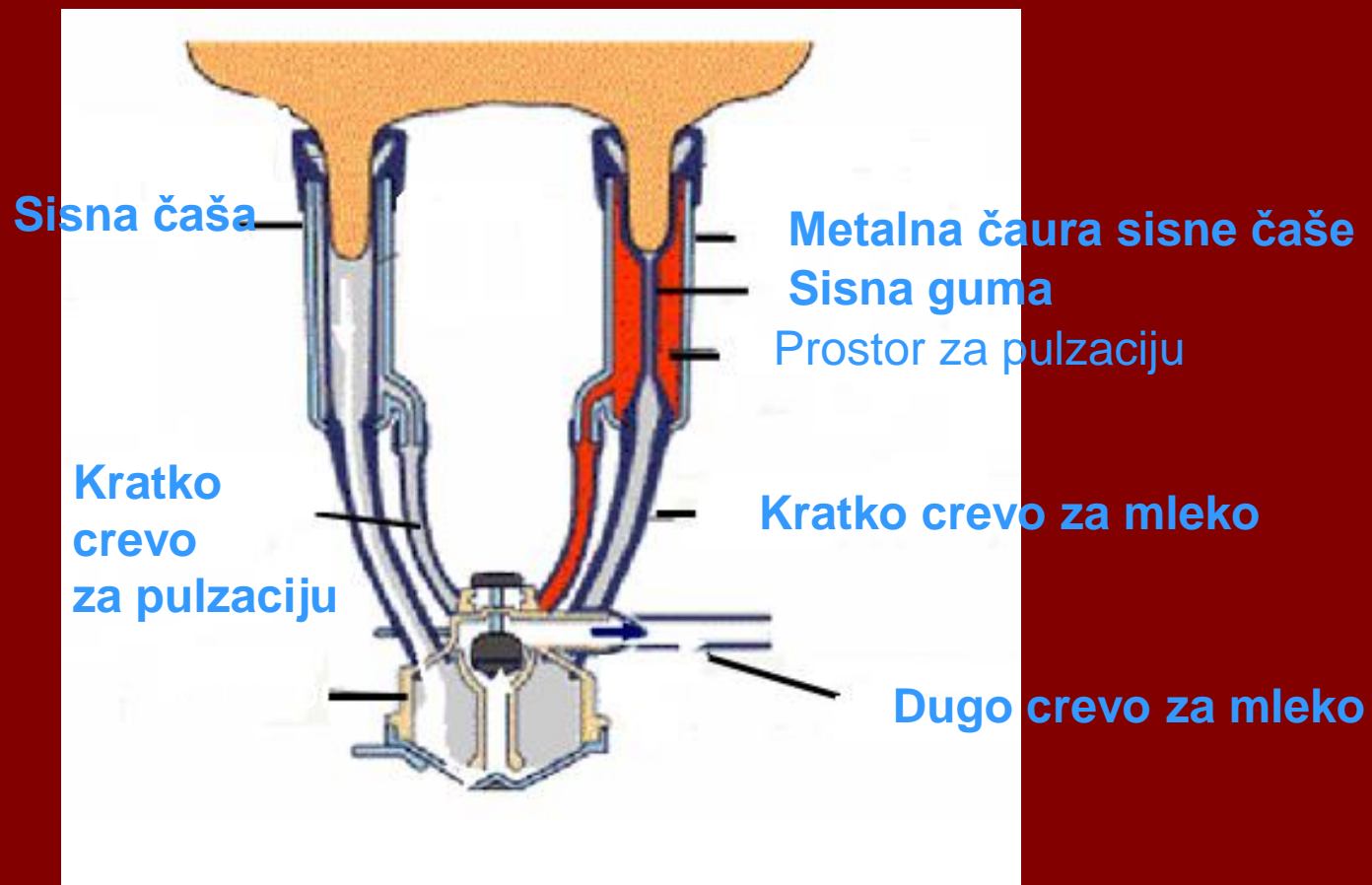
Vakum

Kanta

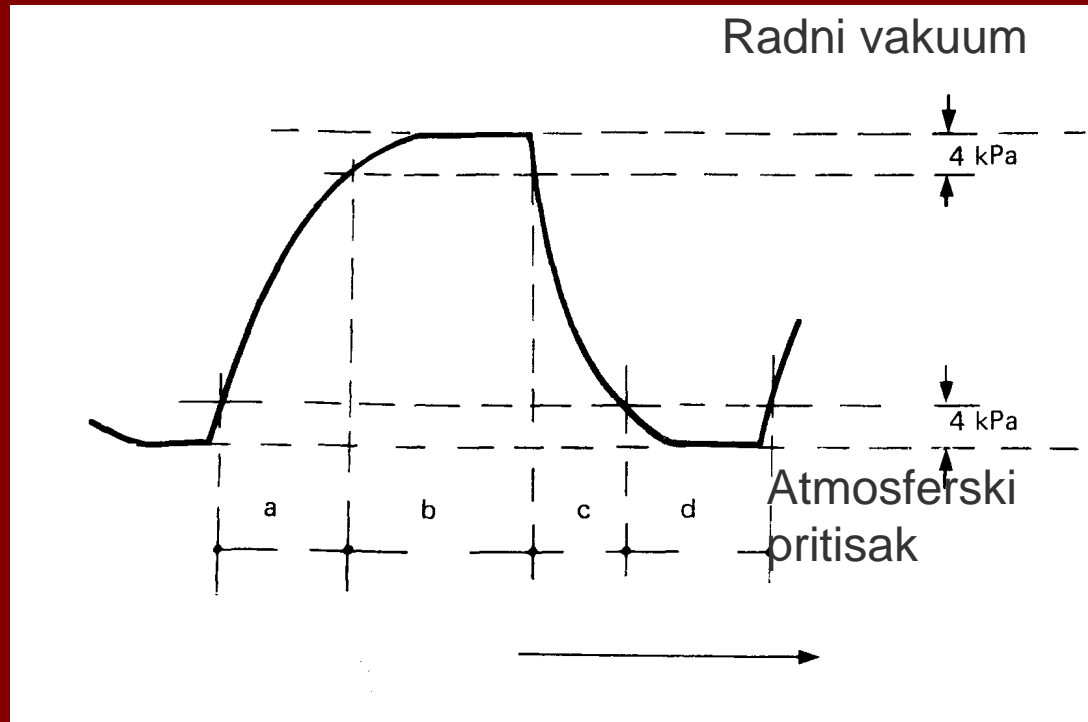

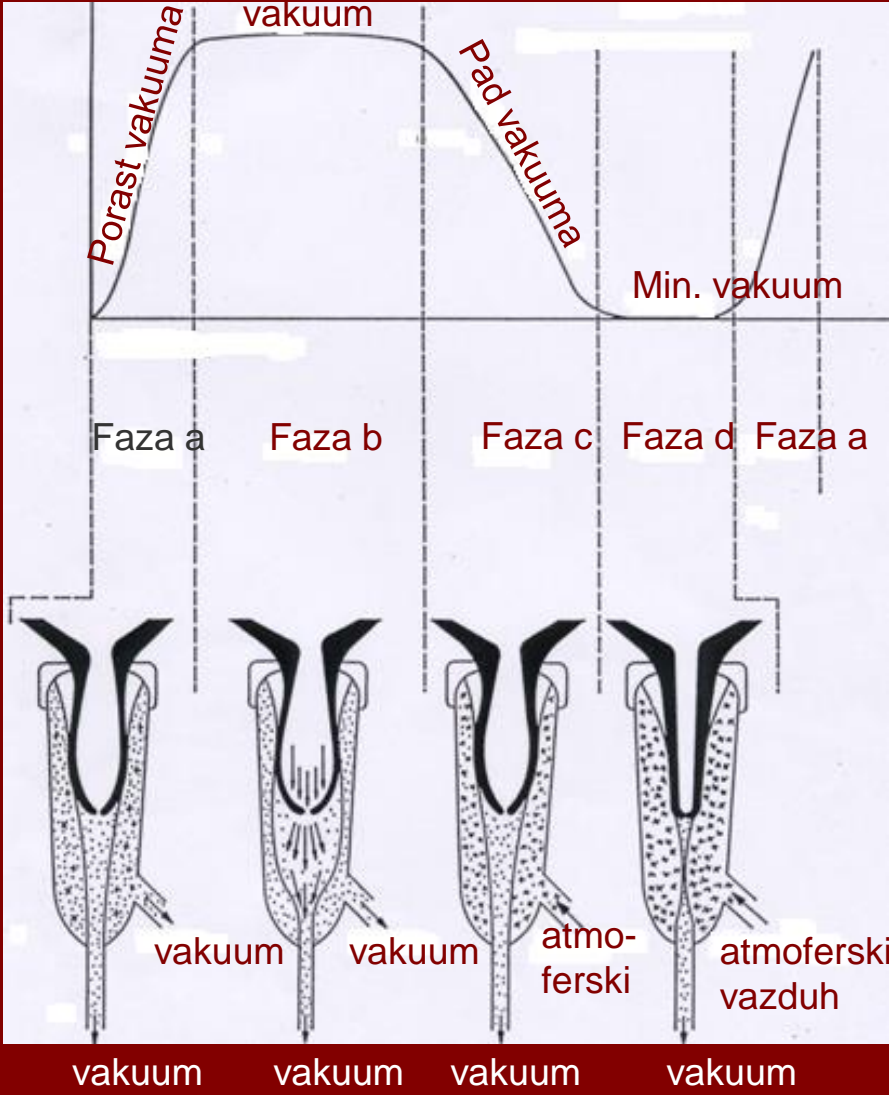
Delovi mašina za mužu

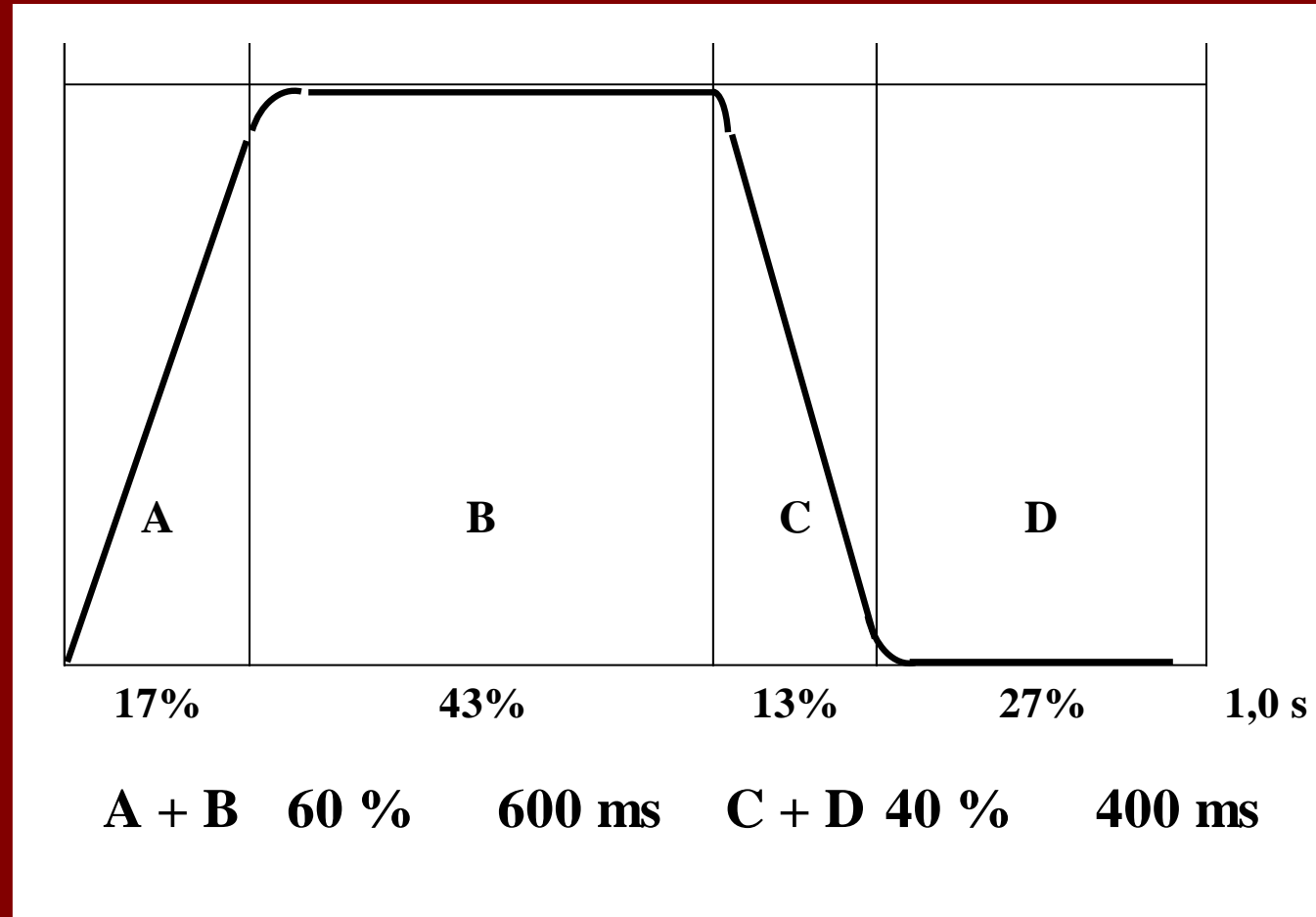
Kriva jedne pulzacije

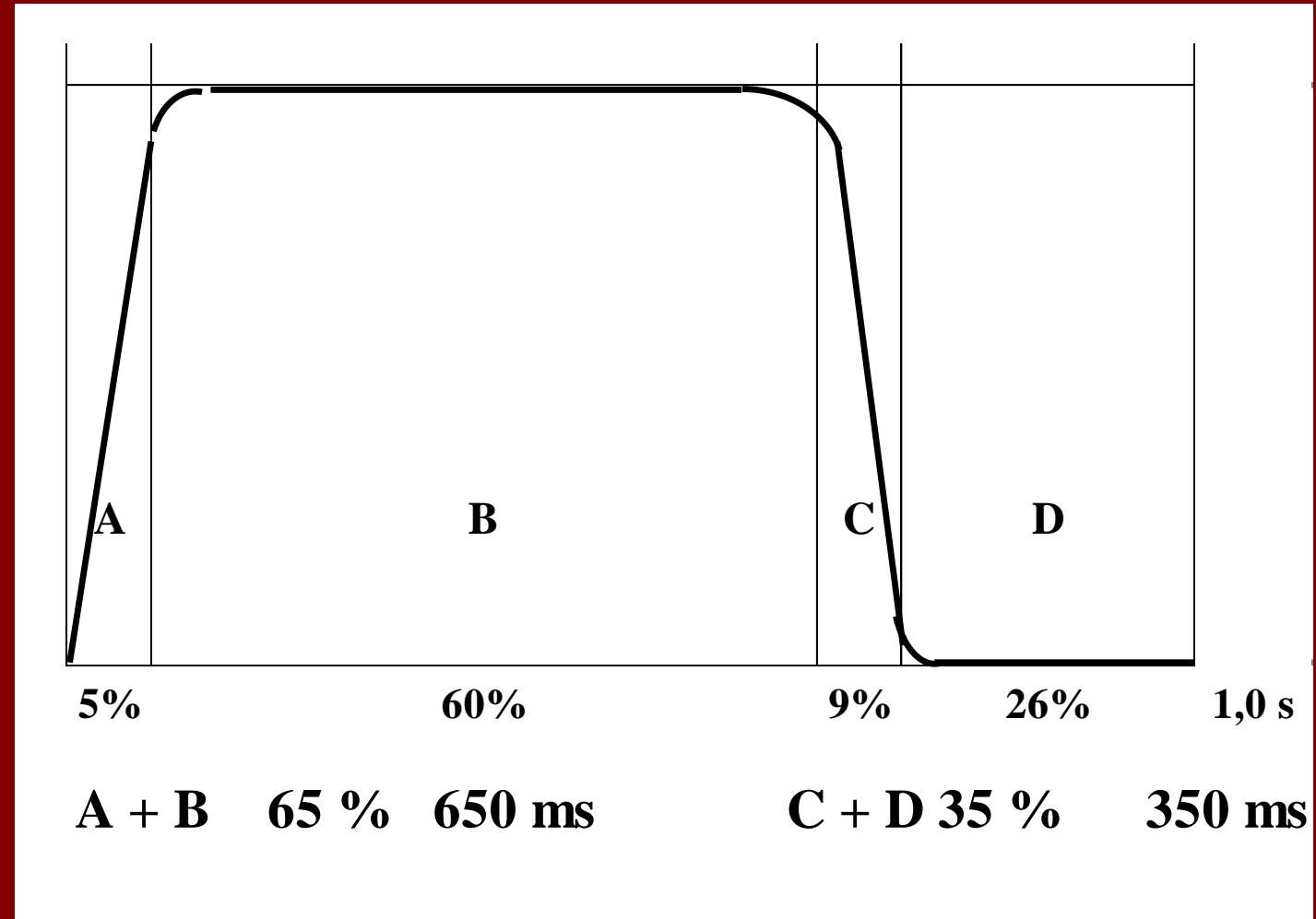
Porast vakuuma, b) maksimalan vakuum, c) opadanje vakuuma, ulazak atmosferskog vazduha, d) minimalan vakuum –faza pritiska

Pulzator sa 60 pulzacija i odnosom faza 60/40

Pulzator sa 60 pulzacija i odnosom faza 65/35

Duovak sistem za pulzaciju

□ Po stavljanju sisnih čaša:

- Visina vakuuma 33 kPa
- Broj pulzacija 48

□ Posle protoka mleka 200 g/min

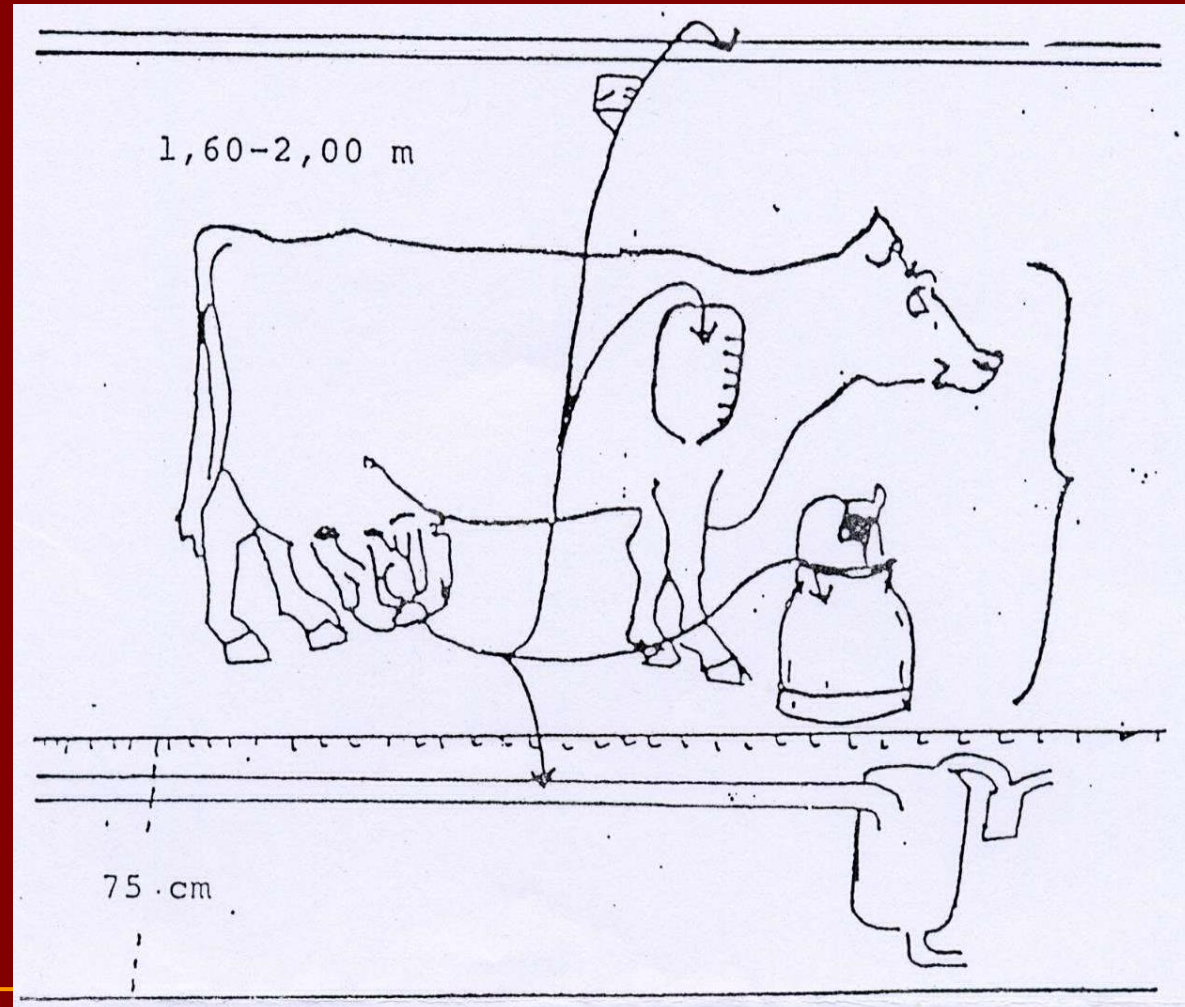
- Visina vakuuma 51 kPa
- Broj pulzacija 60

Visina vakuuma pri muži u mlekovod postavljen na visini od 1,60-2,00m,
pri muži u kantu i pri muži u mlekovod postavljen ispod životinje

48 – 50 kPa

43 – 45 kPa

39 – 42 kPa

Uređaj za prihvatanje
i transport mleka

Tipovi mašina za mužu

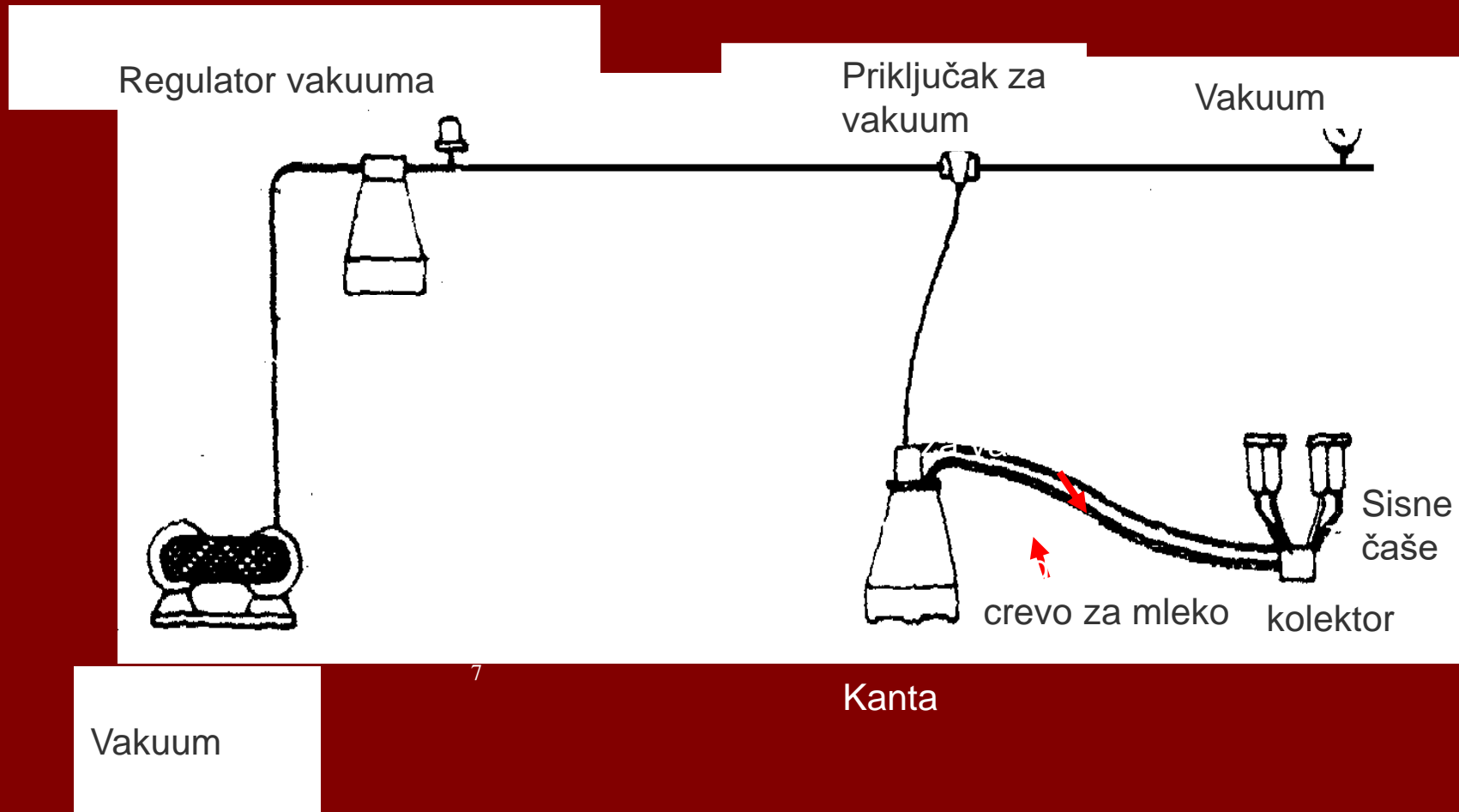
U zavisnosti od mesta izvođenja muže i načina prihvatanja mleka posle muže, mašine za mužu se mogu podeliti u dva sistema:

1. Sistem mašinske muže gde su krave stacionirane, a aparati pokretni i prenose se od krave do krave;
2. Sistem za mužu gde su krave pokretne, a aparati stacionirani (sistem izmuzišta).

Sve grupe muznih aparata po svojoj pokretnosti mogu se razvrstati u tri tipa:

1. pokretni muzni aparat
2. polustabilni muzni aparat
3. stabilni muzni aparat ili izmuzišta.

Muža u kantu

Muža u kantu- polustabilne mašine

Pokretne mašine za mužu

MINI1

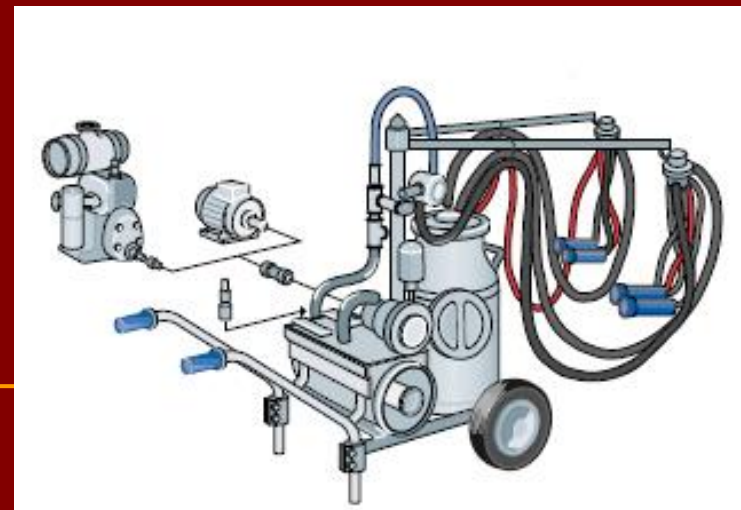
ECONOMY1/B

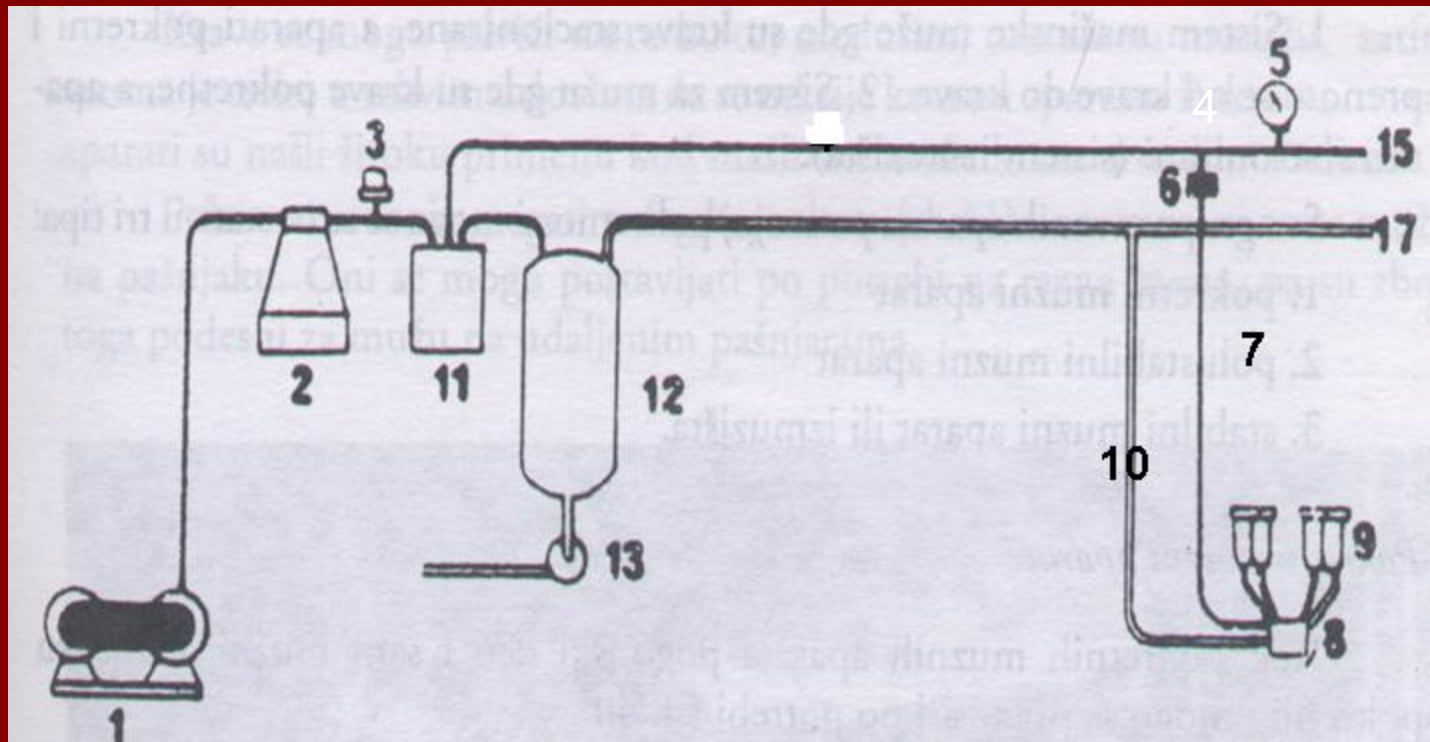
ECONOMY2

Mašina za mužu ovaca

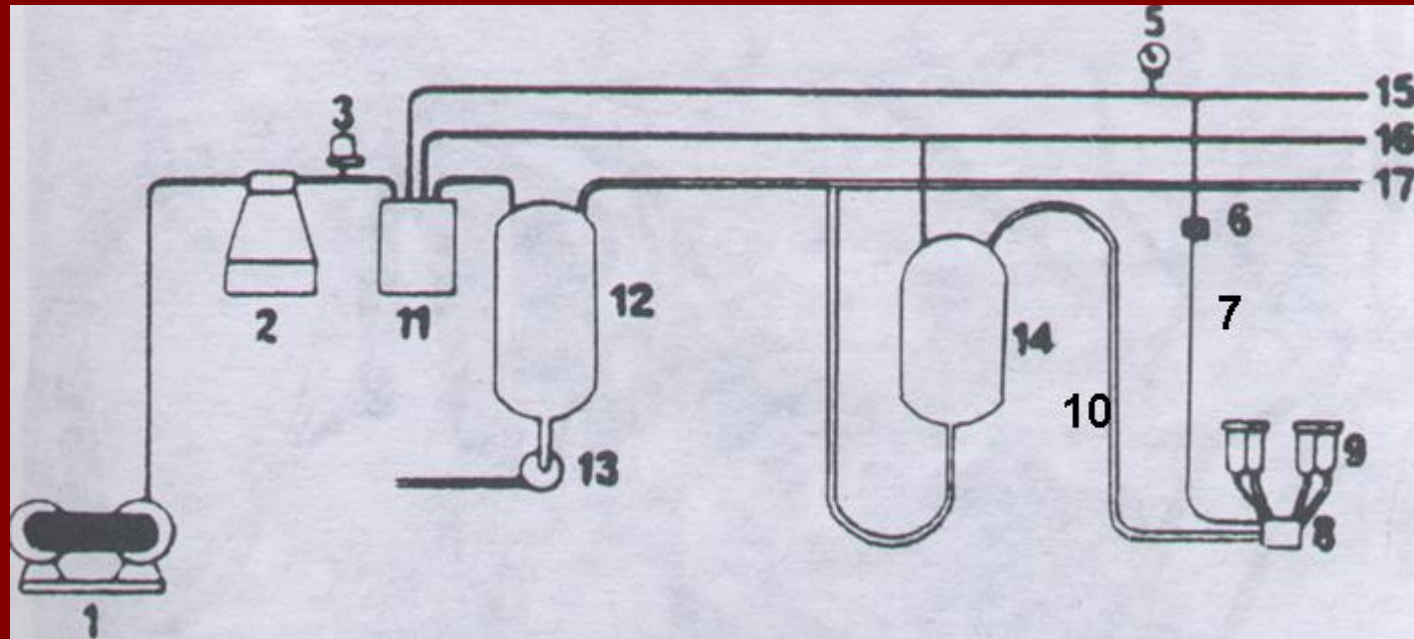

Muža u mlekovod

1. Pumpa za vakuum, 2. Lonac za vakuum, 3. Regulator vakuuma, 4. Priključak za vakuum 5. Vakuum metar, 6. Pulzator, 7. Dugačko crevo za vakuum, 8. Kolektor, 9. Sisne čaše, 10. Dugo crevo za mleko, 11. Sigurnosni lonac, 12. Uređaj za oslobađanje mleka od vakuuma, 13. Pumpa, 15. Vakuum vod, 17. Mlekovod.

Muža u mlekovod- mašina sa dvojnim vakuumom

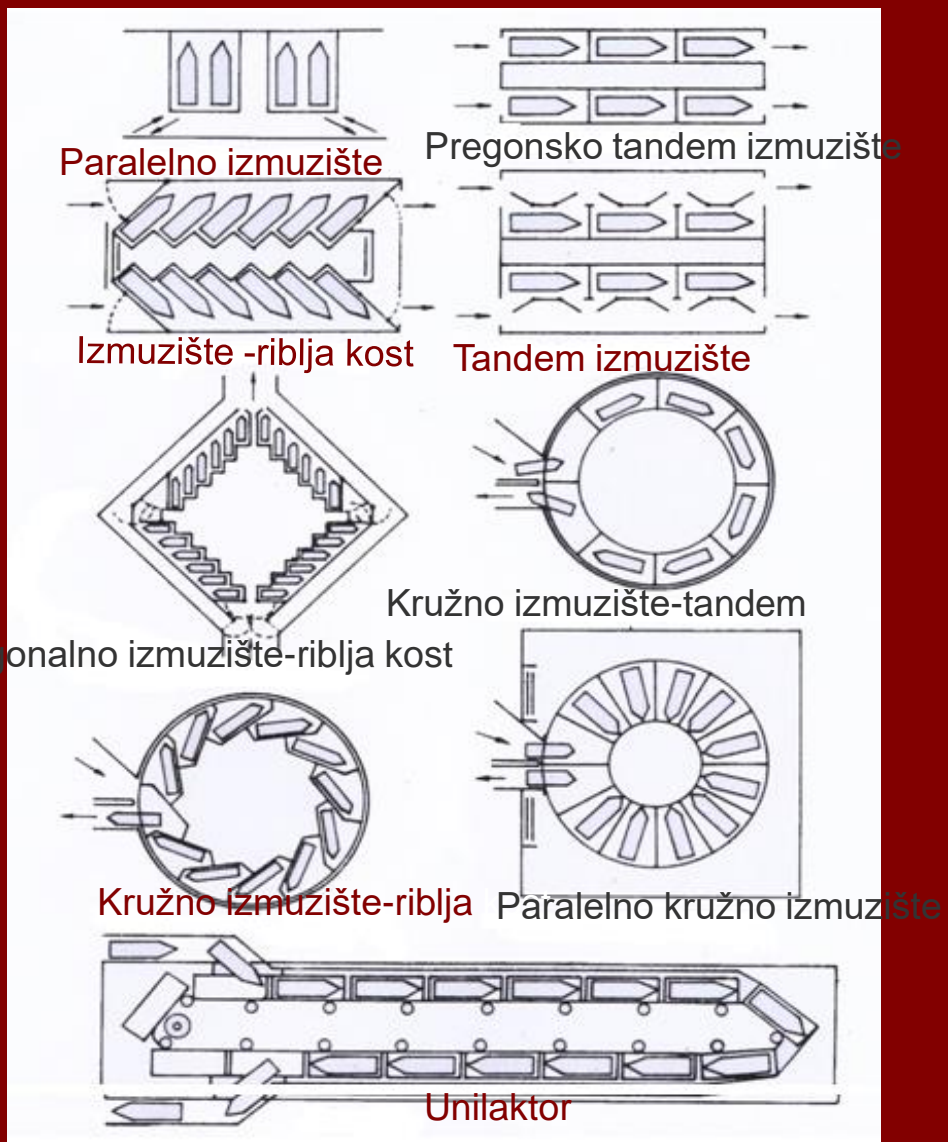
1. Pumpa za vakuum	10. Dugo crevo za mleko
2. Lonac za vakuum	11. Sigurnosni lonac
3. Regulator vakuuma	12. Uređaj za razdvajanje mleka od vakuuma
4. Priključak za vakuum	13. Puma
5. Vakuum metar	14. Muzna menzura
6. Pulzator	15. Vod za radni vakuum
7. Dugo crevo za vakuum	16. Mlekovod
8. Pulzator	17. Vod za vakuum za transport mleka
9. Pribor za mužu	

Muža u mlekovod - polustabilne mašine

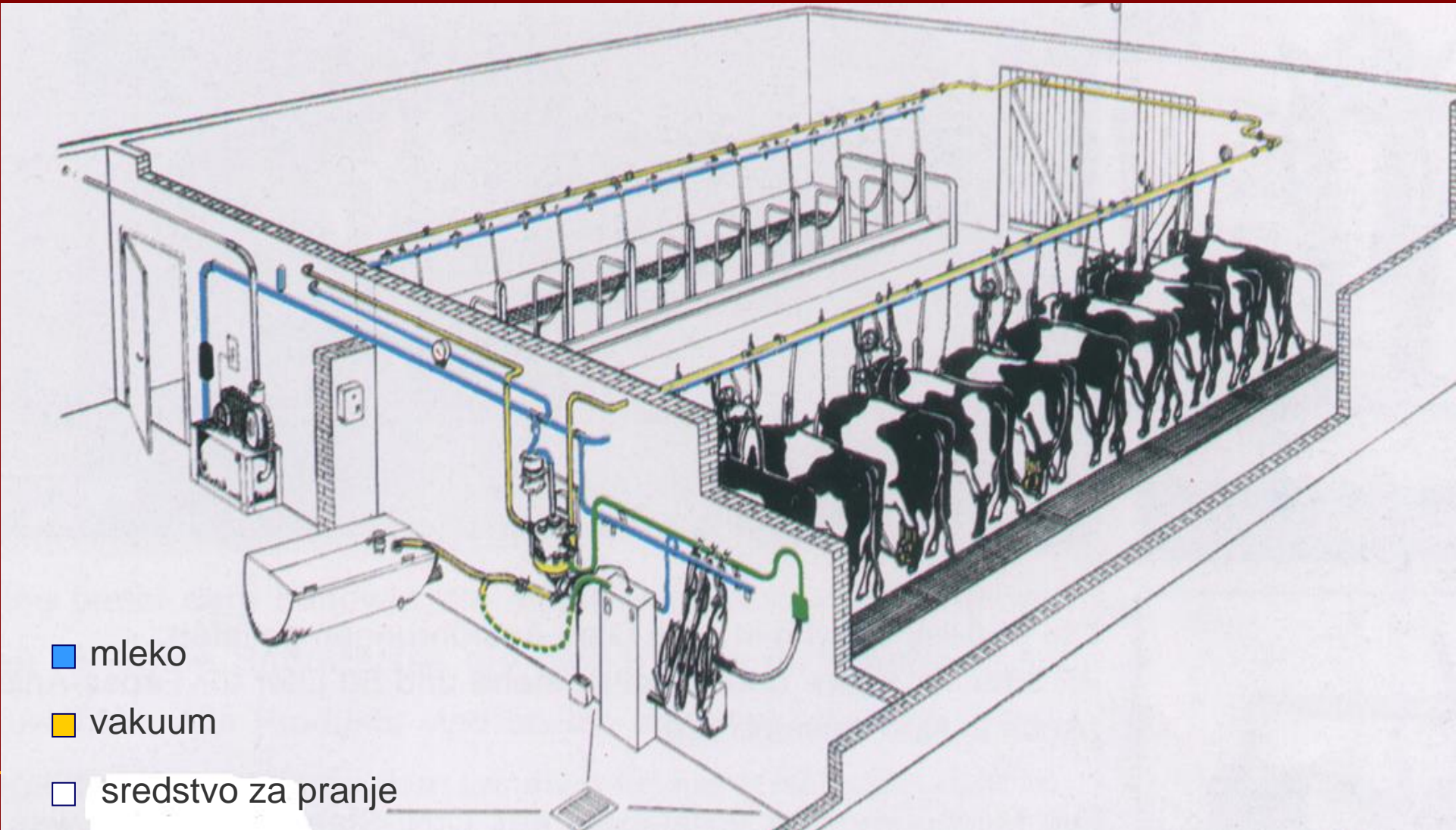

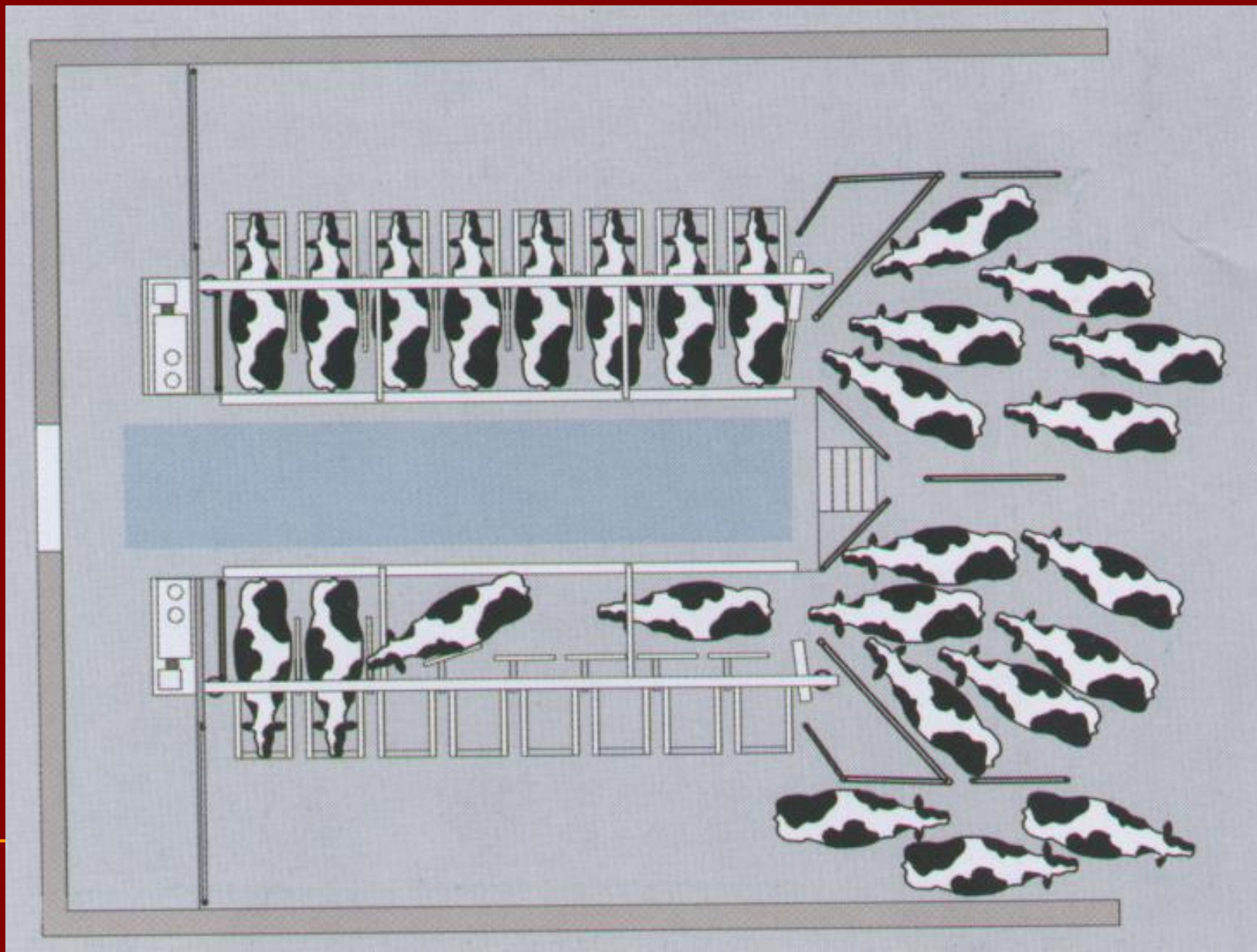
Tipovi izmuzišta

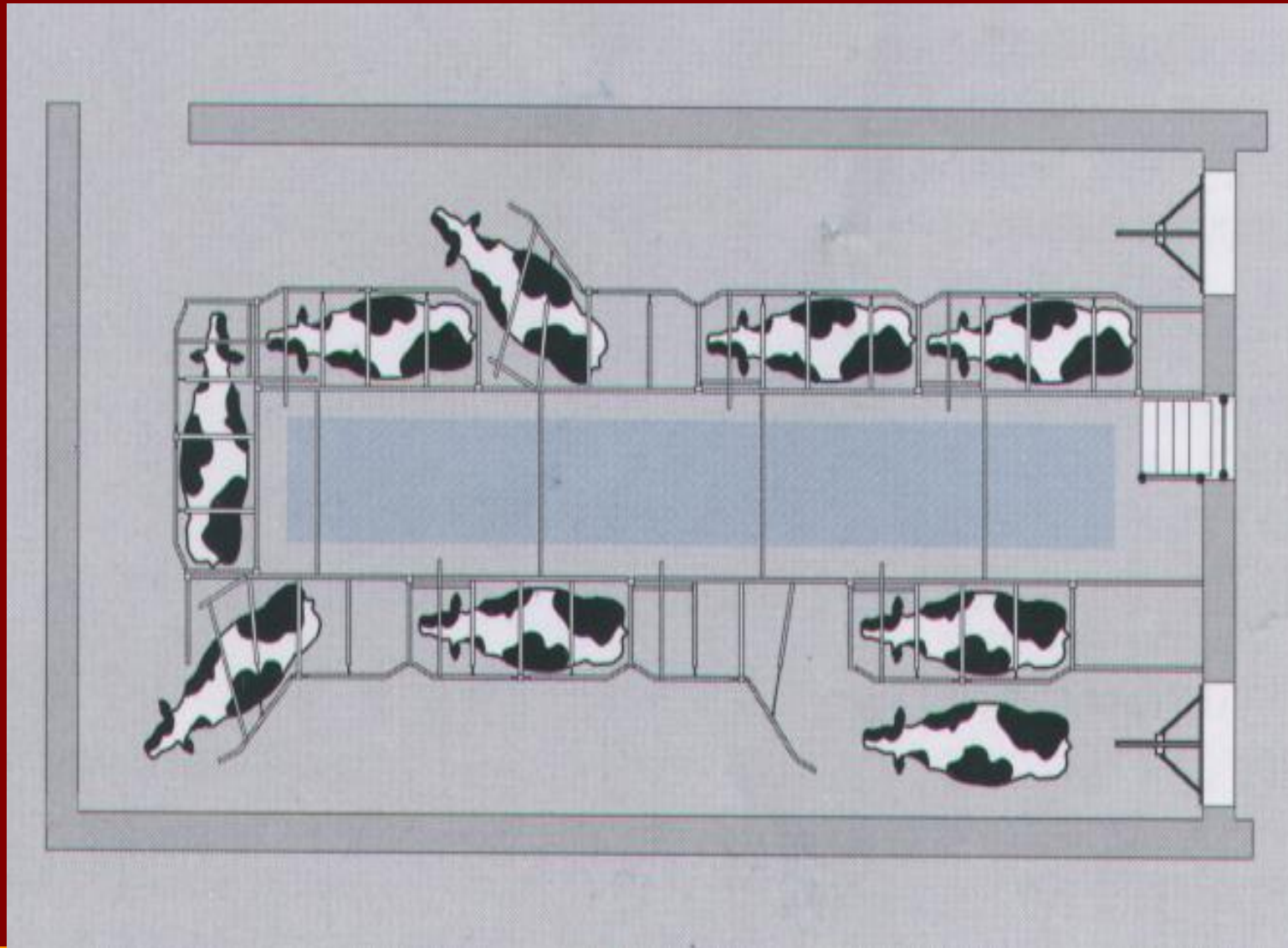
Paralelno izmuzište i mlekarnik

Paralelno izmuzište

Tandem izmuzište

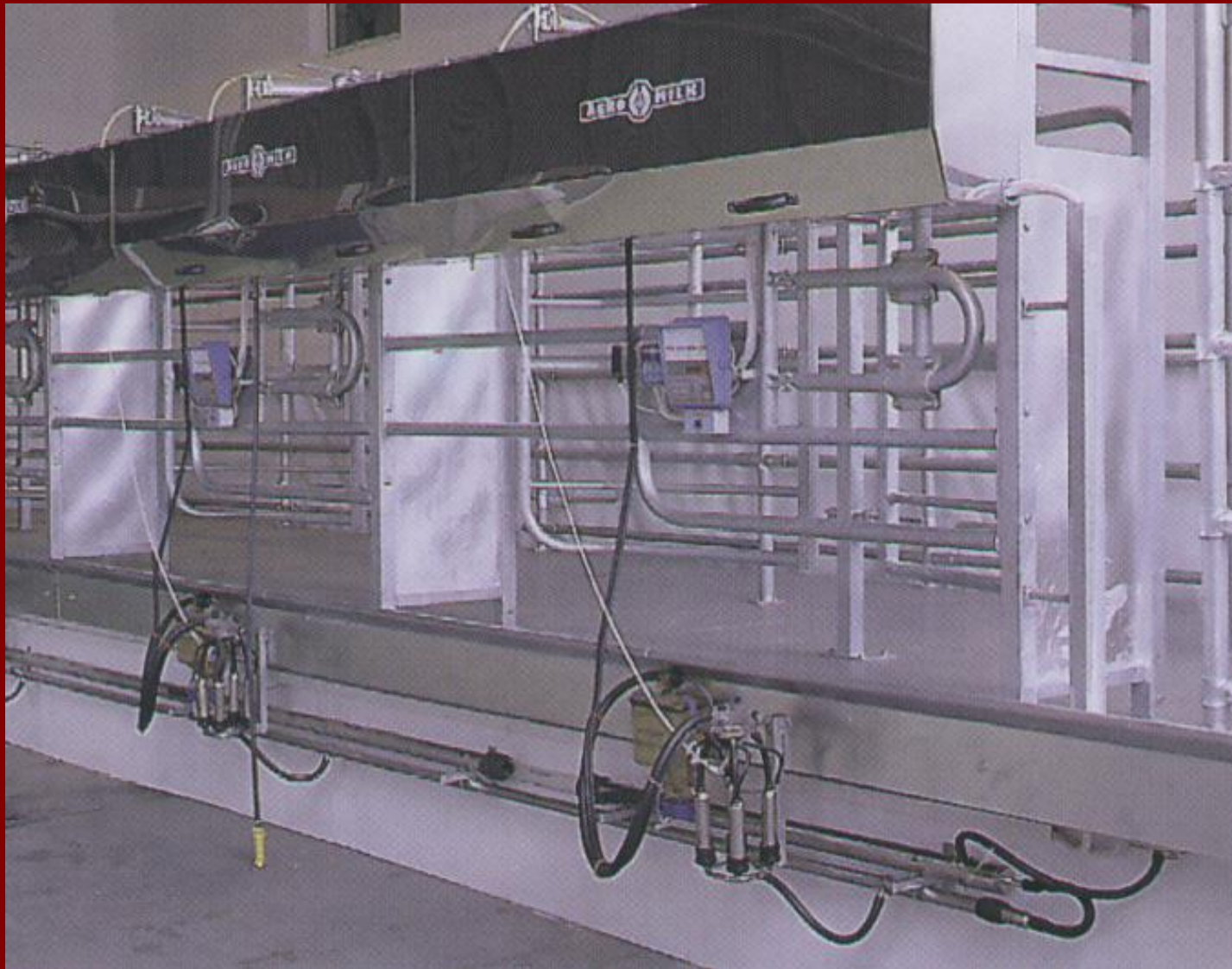
Tandem izmuzište

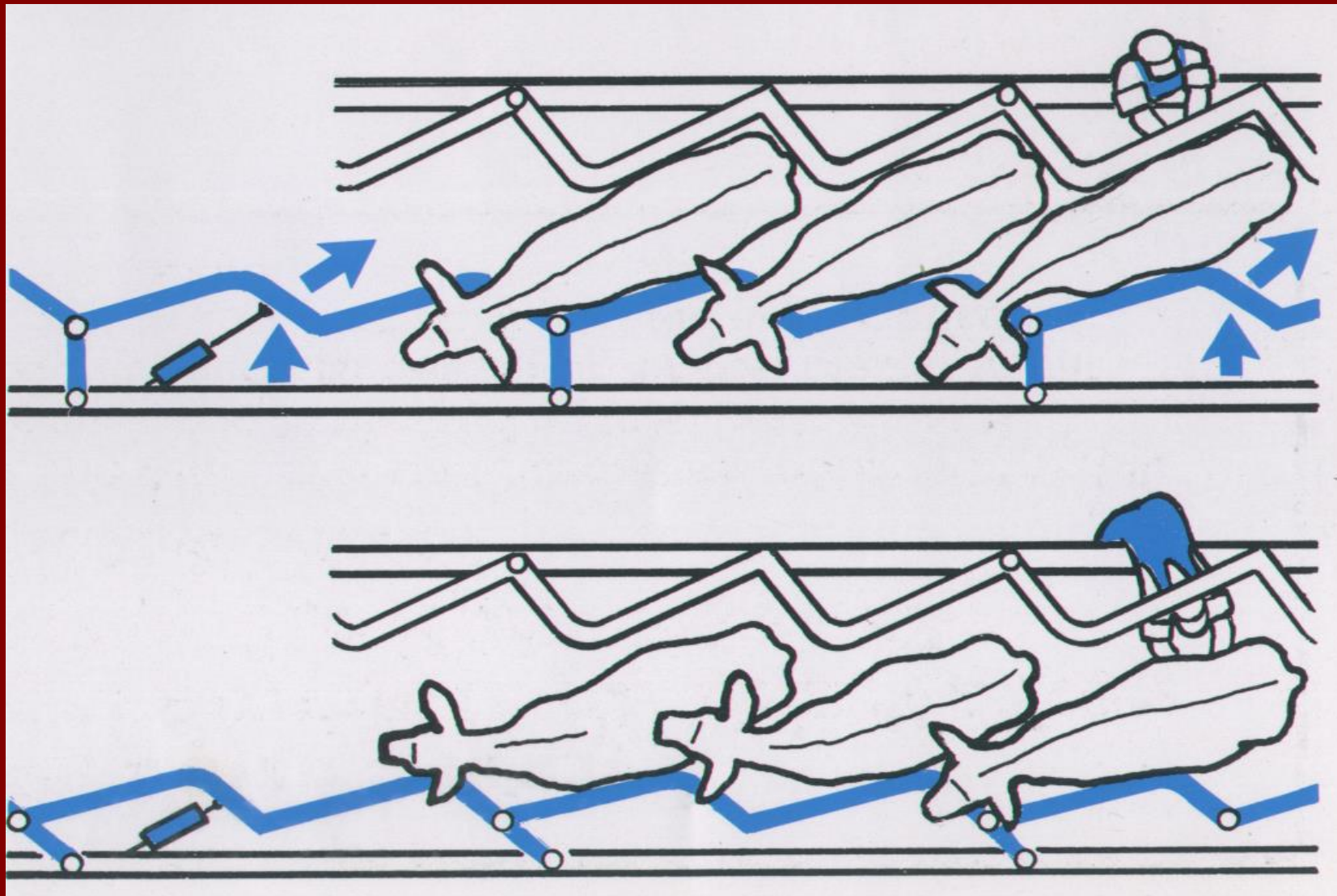
Tandem izmuzište

Tandem izmuzište

Izmuzište - Riblja kost

Izmuzište riblja kost

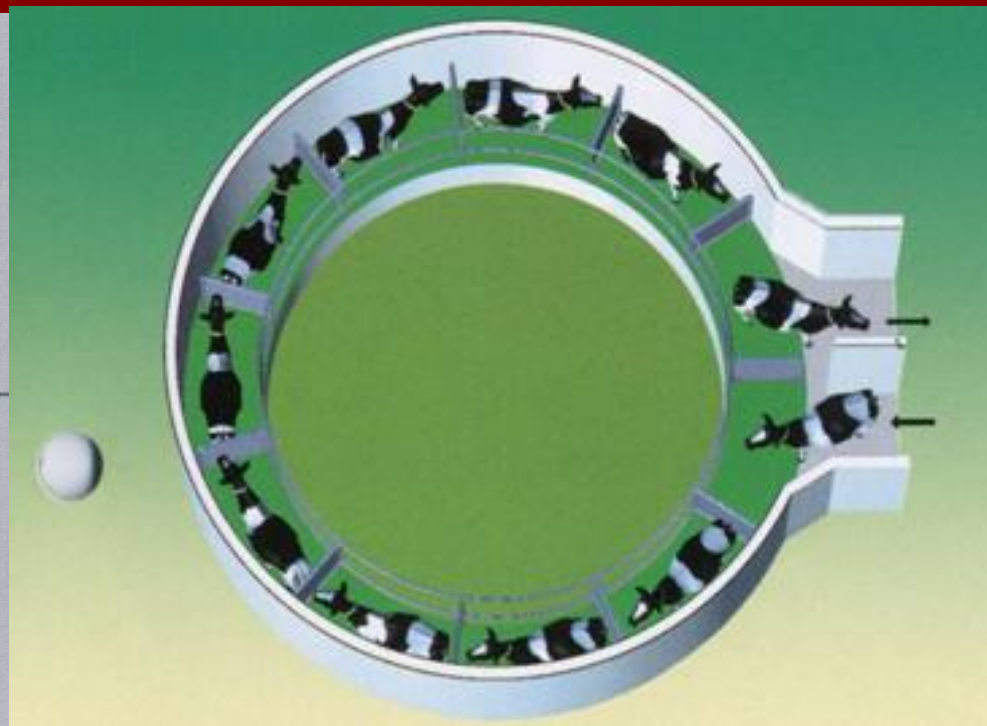
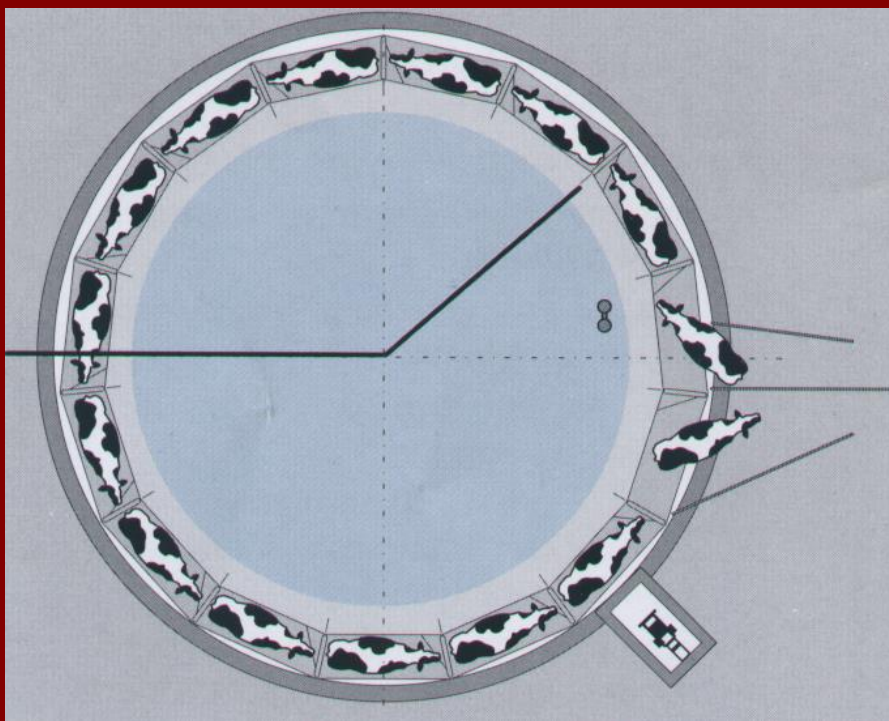
Izmuzište – riblja kost

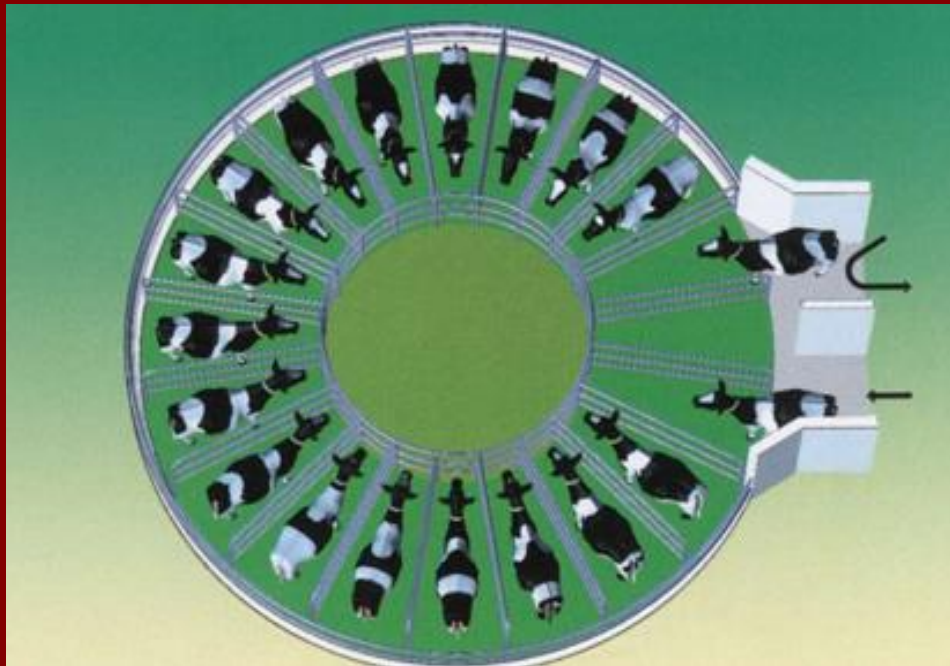
Muža krava u izmuzištu

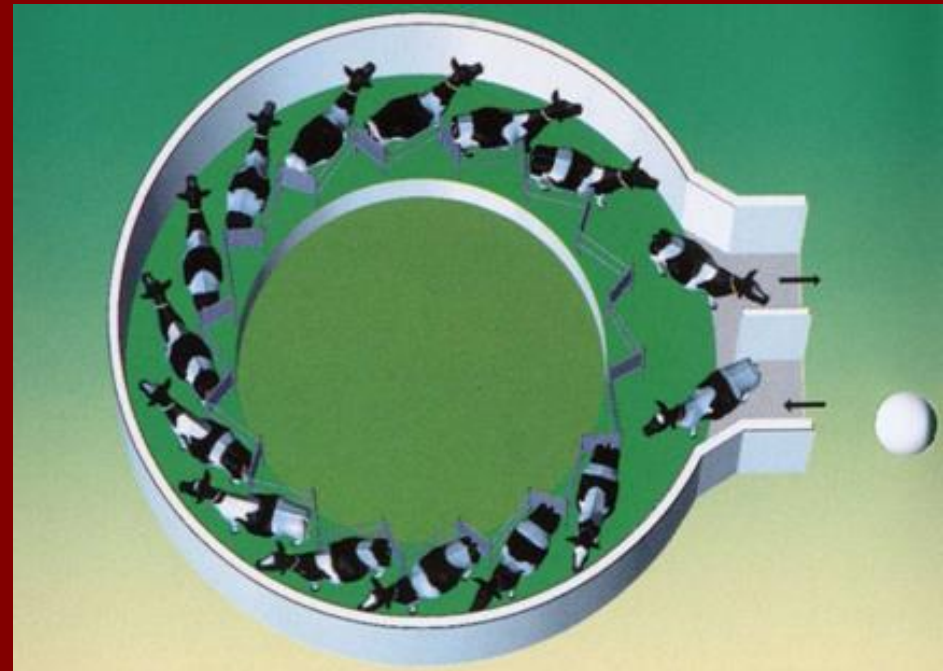
Kružno izmuzište -tandem

Kružno izmuzište- paralelno

Kružno izmuzište- riblja kost

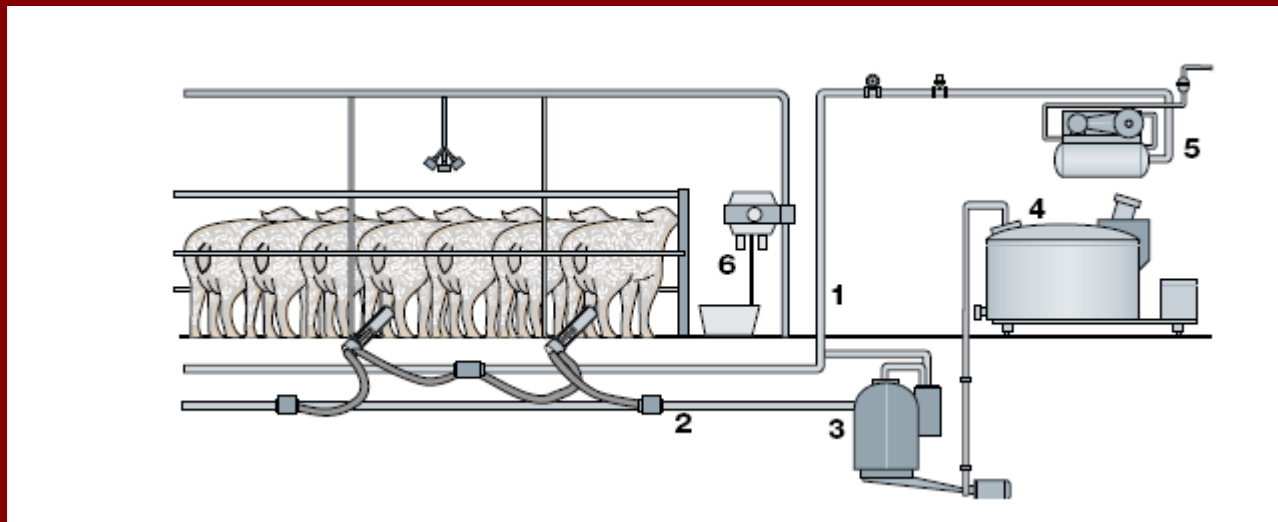
Kružno izmuzište

Muža krave

Izmuzište za mužu ovaca

1. Mlekovod
2. Vakuum vod
3. Recipijent za prihvatanje mleka
4. Tank za rashlađivanje mleka
5. Pumpa za vakuum

Postupci pri muži

1. Priprema pre muže;
2. Ispitivanje prvih mlazeva mleka;
3. Pranje i dezinfekcija vimena pre muže (suve i čiste papile);
4. Postavljanje aparata za mužu;
5. Prilagođavanje aparata za mužu;
6. Kraj muže;
7. Uklonjanje aparata za mužu;
8. Dezinfekcija papila posle muže.

Pribor za dezinfekciju
pre muže

Dezinfekcija sisnih čaša

Uklanjanje aparata

Prekine se vakuum i sačeka nekoliko trenutaka pre nego što se ukloni aparat.

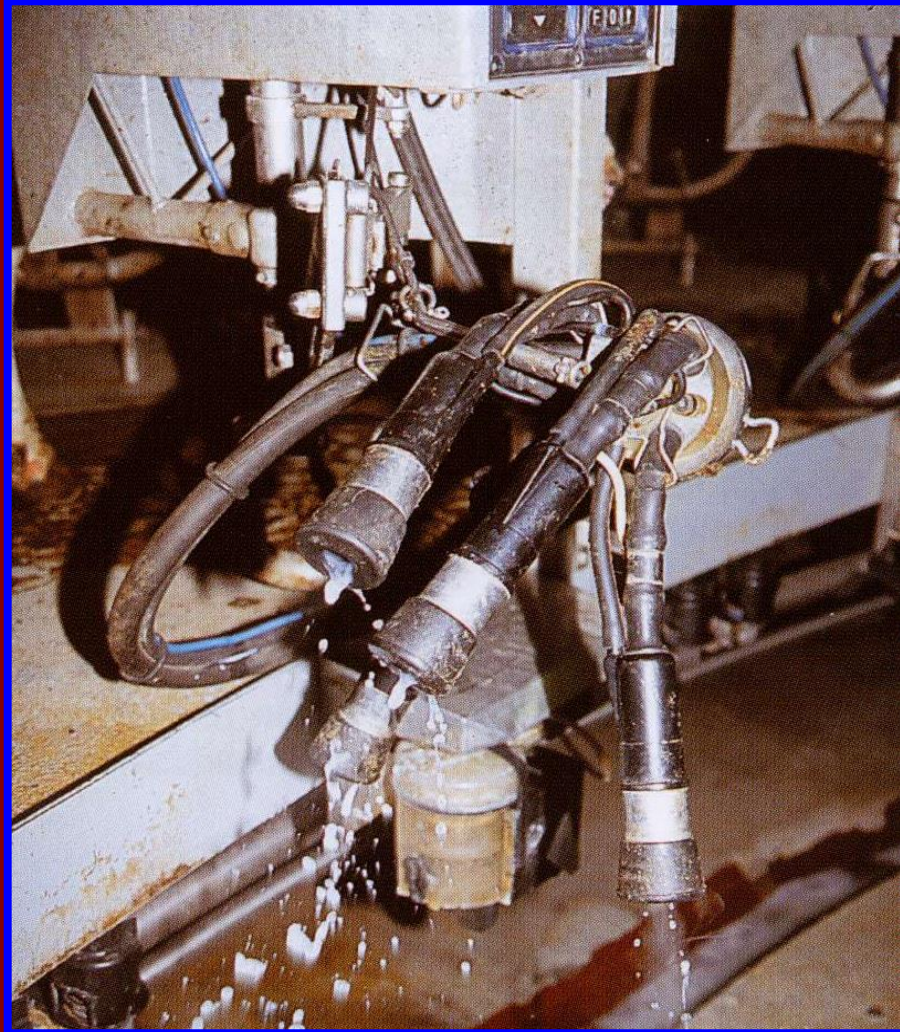

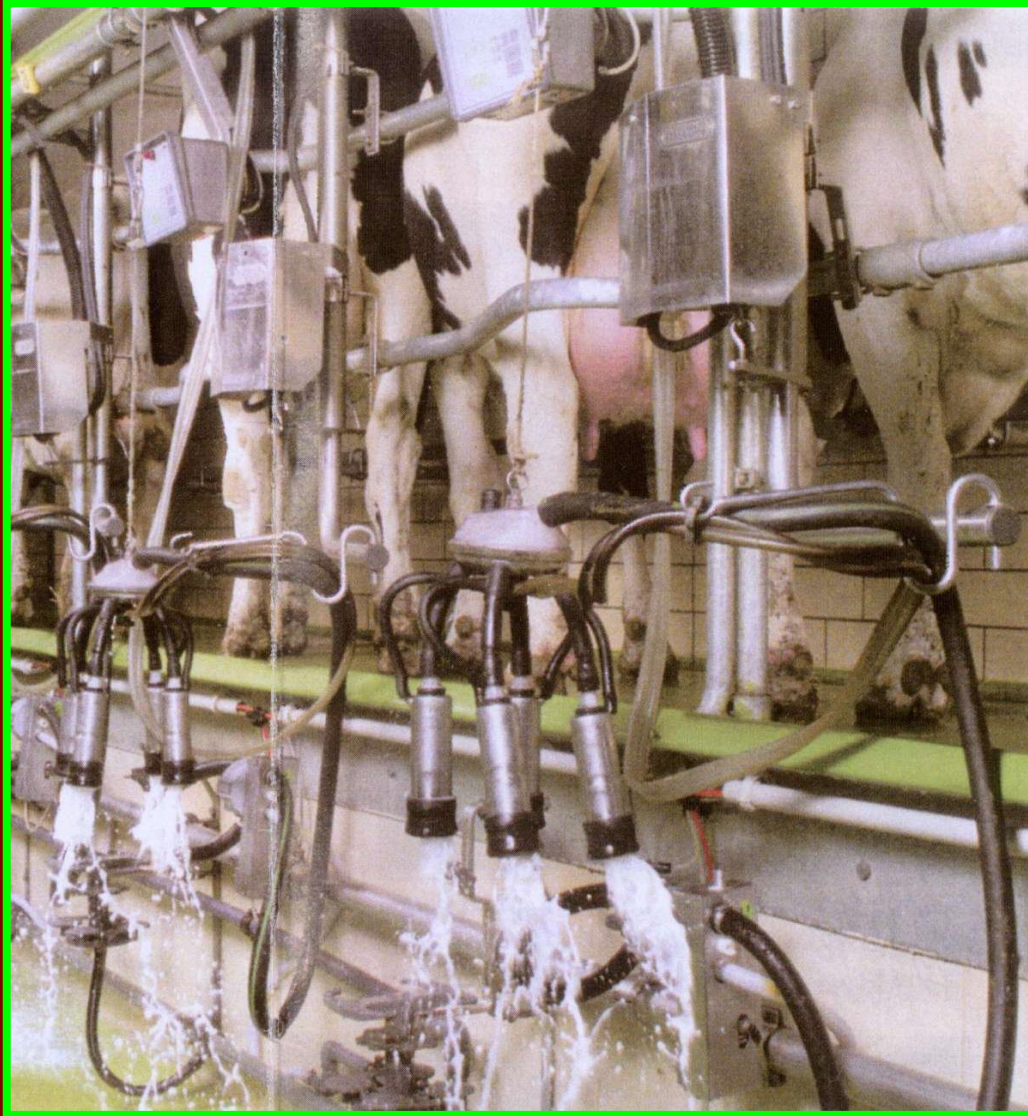
Pribor za dezinfekciju
papila posle muže

Istiskivanje mleka
vazduhom

Ispiranje vodom

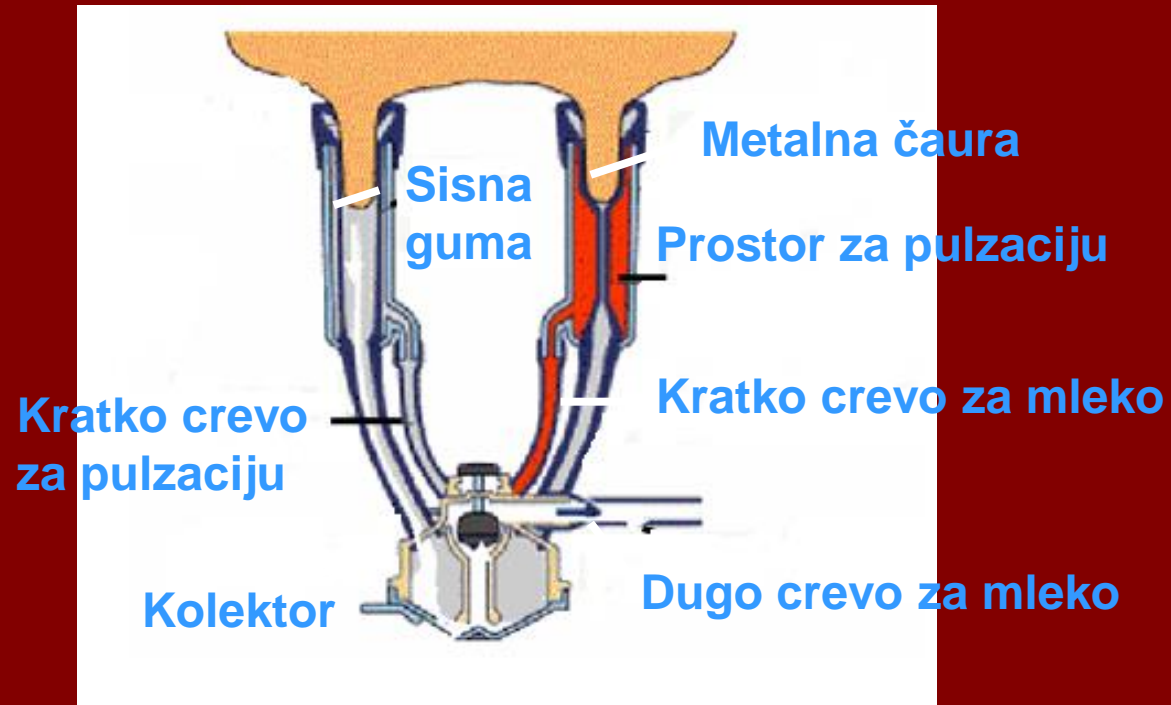

Pranje mašina
za mužu

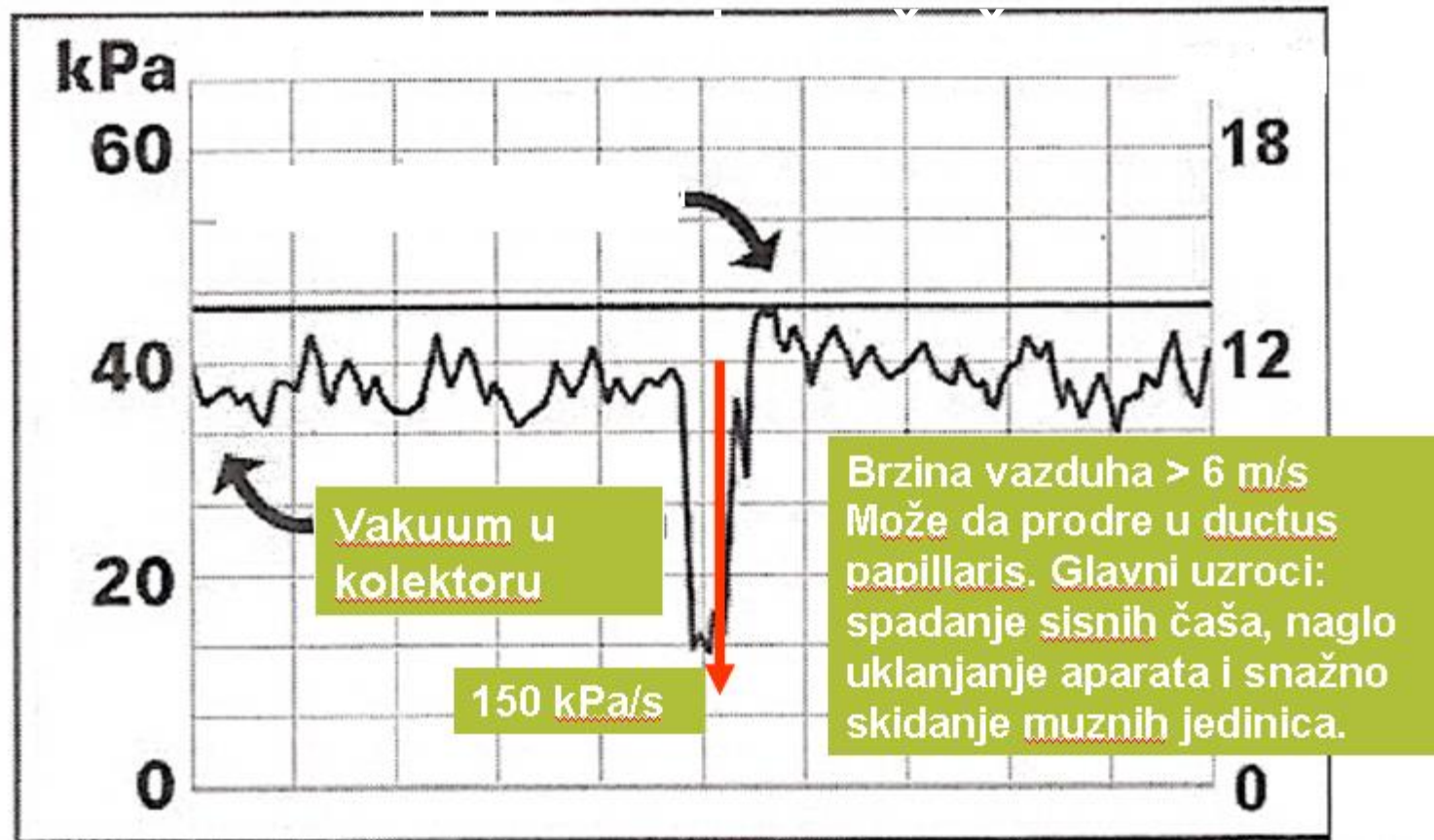
Uticaj mašina za mužu na pojavu mastitisa

- ❑ Za sprečavanje uticaja mašina za mužu na pojavu mastitisa treba obezbediti:
  - ❑ Stabilan vakuum 45-50 kPa
  - ❑ Broj pulzacija 50-60 u min
  - ❑ Faza sisanja 65-75%
  - ❑ Odgovarajući promer kratkog creva za mleko.
  - ❑ Stalan odvod mleka vakuumom.

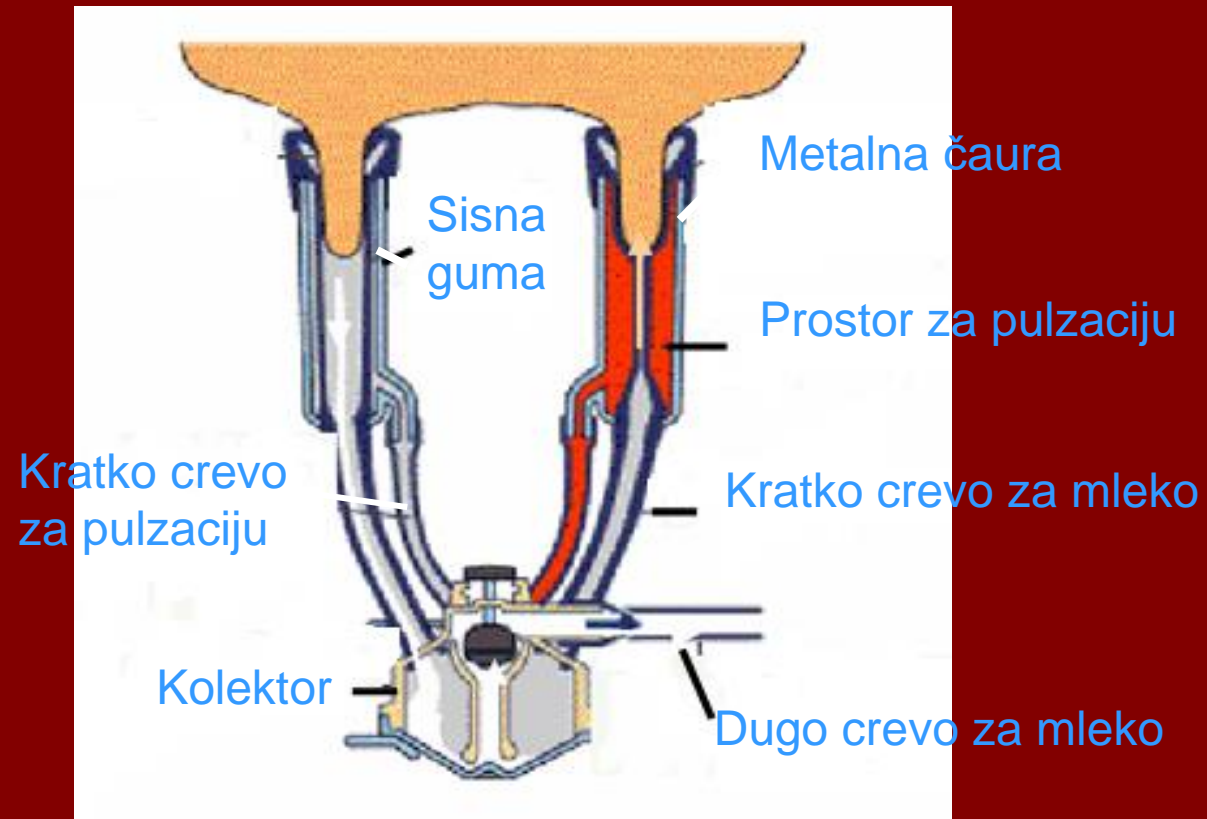
Normalan protok mleka

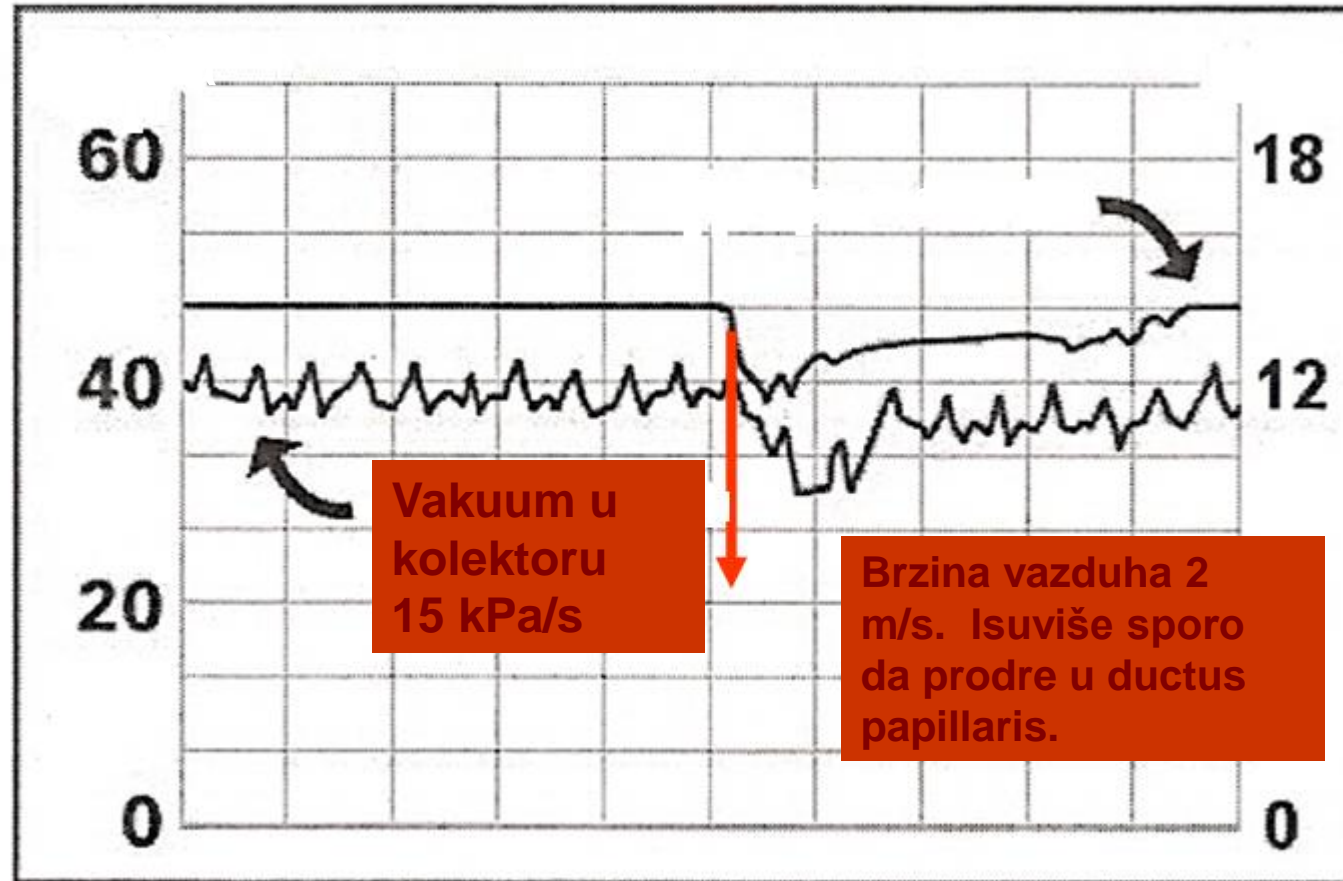
Uticaj naglog ulaska

Protok mleka kada padne vakuum

Promene vakuuma u mlekovodu utiču na vakuum u kolektoru ali se vakuum sporo menja

Previsok vakuum u komori sisne čaše

- Faktori koji dovode do previsokog vakuuma u komori sisne čaše su:
  - Cevi za vakuum;
  - Zategnutost cevi za vakuum;
  - Dubina do koje doseže papila u komori sisne čaše;
  - Debljina sisne gume;
  - Elastičnost sisne gume.